

METAFORUM

NORSK FORENING FOR FAMILIETERAPI

*Nytt år
nye
muligheter*

M E T A F O R U M

NORSK MAGASIN FOR FAMILIETERAPI

Medlemsblad for Norsk forening for familierapi NFFT.

Utgis normalt fire ganger pr. år (januar, april, august, november) med deadline den 1. måneden før planlagt utgivelse (for augustnr.: 1. juni). Opplag 1.300

REDAKSJON:

Kari Yvonne Kjølås. Tlf: 32 845773 / Mobil: 900 979 96

Ottar Lingjærdesvei 8, 3403 Lier Mail: kariyk@online.no

Pål Abrahamsen Seilduksinstituttet AS, Markveien 23, 0554 Oslo

Mobil: 952 22 604 Mail: paabraha@online.no

Hilde Ingebrigtsen Tlf: 950 67 545 Mail: hildeingebrigtsen@yahoo.no

Jarle Svardal: Mobil: 98828378 Homansbyen familievernkontor, 0352 Oslo.

Mail: jarle.svardal@gmail.com

NFFT: NORSK FORENING FOR FAMILIETERAPI

Adresse: PB 51, 2011 Strømmen. (merk post: NFFT / Metaforum).

WEBSITE: www.nfft.no

STYRET I NFFT:

Pelle Slagsvold Leder .

Blå Kors Behandlingssenter, Tennisveien 4. 0777 Oslo

Tlf: 94015245. Mobil: 91712933

Mail: pelle@convex.no / pelle.slagsvold@nfft.no

Henriette C. Alsing (styremedlem - nestleder)

Ambulant Familieenhet (AFE) Bjerketun, BUPA, Vestre Viken HF.

Tlf: 905164 63 Mail: henriette.alsing@nfft.no

Kristin S Breda (Styremedlem - webansvarlig)

Bærum BUP, BUPA, Vestre Viken HF, Sykehusvn.34, Bærum gamle sykehus

Mobiltlf. 469 36 842 Mail: kristinbreda@me.com / kristin.breda@nfft.no

Kristin H Dahl. (Styremedlem)

Familieklippen, Barne- og ungdomspsyk. seksjon, Sykehuset Telemark HF. Ulefossveien 55, 3710 Skien.

Tlf: 40291243 Mail: kristin.helene.dahl@gmail.com/ Kristin.dahl@nfft.no

Halvor de Flon (styremedlem)

Diakonhjemmets høgskole, PB. 184 Vinderen, 0319 Oslo

Tlf: 95179924 Mail: halvor.deflon@nfft.no / deflon_2000@yahoo.no

Lennart Lorås (varamedl. / forskningsansvarlig)

Diakonhjemmet Høgskole, Postboks 184 Vinderen, 0319 Oslo

Tlf.: 22451971 Mobil: 98422113 Mail: lennart.lorås@nfft.no

Ellen Vokes (varamedlem) Homansbyen familievernkontor, Oslo.

Oscars gate 20, 0352 Oslo Tlf.: 91538296 Mail: ellen.vokes@nfft.no

Camilla Jensen Oanes, (Varamedl./ forskningsansvarlig) ABUP, Sørlandet

Sykehus, 4606 Kristiansand, Tlf.: 95724601. Mail: camilla.jensen.oanes@sshf.no

SEKRETARIAT:

Joe Sowerby (Daglig leder / regnskapsansvarlig) (Påtroppende 2016)

Ungdomspsykiatrisk Klinikk, AHUS, Lørenskog

Tlf.: 416 79 801 Mail: joe.sowerby@nfft.no / joe@digitelling.no

Arne Kallekleiv (Medlemsansvarlig)

Familievernkontoret Øvre Romerike, postboks 202, 2051 Jessheim.

Tlf. 950 72 404 Mail: arne.kallekleiv@nfft.no

Medlemskap i NFFT

kr. 850,- pr år.

Inkludert i prisen er

4 nummer av tidsskriftet

FOKUS PÅ FAMILIEN

&

4 nr. av medlemsbladet

METAFORUM

Samt rabatter på foreningens

og andre arrangementer.

Bankkonto: 7874 05 96348

ANNONSER TIL METAFORUM

& www.nfft.no

Vi tar gjerne imot annonser om det som skjer innen feltet, som kurs, seminarer, ledige stillinger, bokannonser, viktige begivenheter med mer.

Prisen er:

¼ side kr. 1.250,-

½ side kr. 2.500,-

1/1 side kr. 5.000,-

Annonser til bladet legges om ønskelig gratis ut på www.nfft.no.

Annonse kun på web Kr. 2.500,-

Annonser for kurs/seminarer med min. 10% rabatt for NFFTs medlemmer er gratis.

Send teksten på e-post til kariyk@online.no

Frister og adresser står øverst på denne siden.

Bladet Metaforum styres etter fagpressens redaktørplakat.

Forsidebilde: Stoler.

Charles Rennie Mackintosh (1868- 1928).

Skotsk arkitekt, formgiver, og akvarellmaler.

Formgiver i Arts and Craft-bevegelsen

Pål

Jarle

Hilde

Kari Yvonne
Ansvarlig redaktør

Godt nytt år til dere. Ja selvsagt håper vi på et godt år for 2017 selv om filosofen Schopenhauer sier at *Håpet er forvekslingen av ønsket om at noe skal skje og sannsynligheten for det* - og at vi selv er så altfor klar over de mange utfordrende hendelsene verden over, både ved slutten av 2016 og ved starten av det nye året. Martin Luther King sier dette om håp: *Vi må akseptere den endelige skuffelsen, men aldri miste det uendelige håpet.* Forfatteren Cora Sandel sier det sånn: *Håpet er en nøysom plante, det skyter nye skudd i det dunkle for hver gang det blir ribbet. Utrydde håp er en lang historie, kanskje umulig. Det lever av ingenting som det gule lavet på steinen, det lever på tross av alt.* Vår egen Per Fuggeli sier dette: *Jesus og Muhammed viser at den åndsmakten som heter håp er sterkere enn atommakt og lykkepiller,* og det kan jo være en passende innledning for neste avsnitt.

Bladet starter denne gangen med den siste NFFT begivenheten i 2016, Førjulsseminaret i Gamle Logen. «*En verden i forandring ...*». Et vellykket gjennomført arrangement, vurdert som svært godt på alle områder; både faglig, miljømessig og relevant, av de tilstedeværende. Det som er beklagelig er det begrensede antallet påmeldte, i år som i fjor, tross dyktige og flotte forelesere – aktuelle tema og høy kvalitet på de supplerende innslagene i stemningsfulle omgivelser. Vi kan ikke annet enn undres – og tar gjerne imot innspill og synspunkter fra medlemmene angående dette. Det er jo så trivelig i Logen og vi vil gjerne at denne «førjulsfesten» skal fortsette. Til neste år er det 20-årsjubileum – og så får vi se hva det blir til videre ... Også i år er begivenheten fyldig gjengitt i dette nummeret av bladet vårt.

Så til den første begivenheten i 2017: Årskonferansen på Vettre. «*Familie-terapi i en ny tid. - Kunsten å møtes*». Om psykiatri, diagnoser og systemisk arbeid. Håper vi ses der. Seminaret er fyldig presentert på www.nfft.no

Og så til noe helt annet. Det skjer endringer i redaksjonen i 2017. Suzanne Børretzen ønsker en pause fra redaksjonen pga mange jern i ilden. Vi takker henne for innsatsen og ønsker henne velkommen tilbake når kapasiteten tillater det.

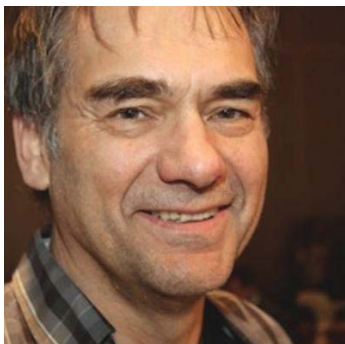
Pål Abrahamsen forlater også Metaforum-skuta fra og med årskonferansen i år, etter 24 års trofast tjeneste for redaksjonen. Vi synes det fortjener litt ekstra oppmerksomhet og spalteplass. I tillegg til redaksjonsinnsatsen har jo denne kapteinen vært med å styre NFFTs hovedskip helt fra starten i 1983, som daglig leder, forretningsfører, medlemsansvarlig og altnuligmann fram til ca. 2010 - da to yngre av mannskapet overtok disse funksjonene. Pål har altså seilt i godt over 30 år under NFFTs flagg. Hva han har betydd for foreningen og etter hvert Metaforum i disse årene er uvurderlig – og han ble derfor valgt til æresmedlem for noen år siden - som den første etter Kristi Haaland. *Æres den som æres bør,* sier vi.

For å si enda litt mer om alt du kanskje ikke visste – at du ikke visste - om Pål, så er han lege - spesialist i psykiatri - av profesjon, og har i alle år siden han var leder og overlege ved Oslo Hospital hatt sin egen private praksis i Oslo. Han har også vært spaltist i Dagbladet, i flere år: «Du og livet ditt», og var lenge medarbeider i P4 programmet "Kjærlighet uten grenser" med Siv Stubbsveen. Han har også hatt en samlivsspalte i Allers. Pål har også vært mye brukt av rettsinstanser i straffe- og barnefordelingssaker.

I tillegg til alt dette har han også skrevet flere bøker, bl.a. «Alltid nye muligheter - Om kommunikasjon og mellommenneskelig forståelse» (Cappelen Damm 2001) og «Psykosens verden - En schizofren kvinnes beretning» med Lise Dahl (Universitetsforlaget 2004).

*Vi takker Pål for alt han har bidratt med for NFFT og Metaforum
og ønsker lykke til videre
fra oss andre i Metaforumredaksjonen.*

STYRESIDEN

Pelle Slagsvold
Leder for NFFT

ORD FRA LEDER:

Hei godtfolk og Godt Nytt År!

Håper våre medlemmer har hatt en hyggelig jul og har fått ladet batterier til å gå løs på ett nytt år.

Siden sist dere hørte fra meg har EFTA arrangert en stor konferanse i Athen hvor styret var bredt representert (som dere så i forrige nummer av bladet).

Videre har styret arrangert to systemiske kafeer i Oslo i løpet av høsten, en med Ella Kopperud og en med Dimitrij Samoilow.

Jeg var i Reykjavik i november på ledermøte for de Nordiske Familieterapiforeningene. Islendingene var opptatt av den kommende Nordiske Konferansen de avholder i månedsskiftet mai - juni i år. På tide å melde seg på?

8. og 9. desember arrangerte Metaforum og NFFT-styret det 19. førjulsseminaret i Gamle Logen i Oslo. Vi fokuserte på epistemologi og hvordan å se dagens migrasjon mot Europa utfra dette ståsted. Til dette hadde vi invitert Nora Bateson og Arild Aambø. I tillegg hadde vi bedt Abid Q. Raja og Safia Abdi Haase om korte innledende innlegg. Vi i styret, deltakere og de som evaluerte seminaret var entydige på at dette var svært nyttig og til ettertanke. Kvelden i mellom hadde vi en middag som også ble sosial og hyggelig.

Ellers jobber styret og Vetre-komiteen spesielt med å få alle enkeltheter på plass før Årskonferansen på Vetre 9. og 10. februar. *Familieterapi i en ny tid – kunsten å møtes.*

Interessen ser ut til å være god for det faglige innholdet som konsentrerer seg om psykiatri, diagnoser og systemisk arbeid. Hovedinnledere er Johan Sundelin og Tor-Johan Ekeland. Som vanlig presenteres det også en rekke workshops. (Se oppdatert workshopkart på side 35 og www.nfft.no for mer informasjon.) Møt fram og prøv å få med en kollega.

Generalforsamlingen holdes om ettermiddagen dag 1.

I styret er det tre som ikke har ønsket gjenvalg så valgkomiteen har en jobb å gjøre, men er godt i gang så vidt jeg har bragt i erfaring. I tillegg er varamedlemmer på valg hvert år.

Når det gjelder min rolle som farfar blir den stadig morsommere. Iben og Marselius har blitt 18 måneder og løper begge rundt og sier mye morsomt, blant annet «faffa» som jeg setter særlig pris på. Livet i barnehagen ser ut til å gi dem verdifulle utfordringer og sosialisere dem fint. Hyggelig å kunne avlaste pressede tvillingforeldre i fullt arbeid litt innimellom. I jula var vi sammen på fjellet og de fikk prøvd sin første tur i pulk uten å bli skremt. Hva de skjønnte av alt pakkestyret julaften er ikke godt å vite, men duplo-leker og kosedyr ble tatt i bruk umiddelbart.

Vel møtt til Årskonferansen 2017 - på Vetre i Asker.

Vennlig hilsen Pelle.

NFFT og Metaforums
Førjulsseminar i Gamle Logen
Oslo 8. og 9. desember 2016

Arild Aambø åpner konferansen

Pelle Slagsvold takker Arild
og ønsker forsamlingen
og Abid Raja velkommen

Innledning for dagen ved Abid Raja

En verden i forandring – kunnskap og erkjennelse

DAG 1:

Gjengitt av Tonje Anine Løff.

En spent tredje års masterstudent i familierapi og systemisk praksis haster til Gamle Logen med et ærefullt oppdrag. Det kjennes som et stort ansvar å skulle skrive referat fra foredrag med selveste Nora Bateson.

Gamle Logen er et nydelig sted for et staselig førjulsseminar, stemningsfullt og vakkert.

Invitasjonen har fortalt oss deltakere at det skal handle om hvordan vi kan utvide vår forståelse av det komplekse. Tema er migrasjon, integrering og epistemologisk forståelse. Terapeutiske utfordringer og muligheter. Overganger, diskurs og identitet. Dette er spennende og viktige temaer. Det er dagsaktuelt og noe som opptar oss alle. Det er nødvendig at terapeuter og fagpersoner kontinuerlig reflekterer rundt temaer som dette og spesielt i dagens situasjon. I følge Flyktninghjelpen er nå om lag 59,5 millioner mennesker på flukt i verden. I februar i år bodde det totalt 27602 personer på norske asylmottak (UDI, 2016). Dette er noe som opptar og berører meg hver dag og jeg er derfor svært glad for at dette blir satt fokus på i årets førjulsseminar.

Juleseminaret spilles høytidelig inn av Arild Aambø som skal ha det faglige ansvaret for dag to. Han har valgt å starte med Edvard Grieg "Til våren", og legger til at det er ment som en hyllest til den arabiske våren - som det dessverre ble så lite av.

Åpning ved Abid Q. Raja:

Abid Raja, stortingspolitiker fra Venstre, innleder dagen. Han starter med å dele av egen erfaring med opplevelser knyttet til å være sønn av foreldre som migrerte til Norge. Det er fortellingen om en liten gutt som ble oppfattet som et problembarn og undervurdert i forhold til framtidsutsikter. Hans historie inneholder oppdragervold, barnevernssak og barneran. Det ble antydnet at utdanning ikke var noe for han.

”Far reiste, jeg hadde mest lyst til å flykte”, sier Raja.

Den samme gutten har nå utdannelse som jurist, med mellomfag i kriminologi og en mastergrad fra Oxford i vitnepsykologi. Han har vært nemndleder i UNE og bl.a. jobbet som diplomat ved den norske ambassaden i New Delhi. I 2010 ble han tildelt Fritt-Ord prisen - blant annet for dialogmøter han skapte på Litteraturhuset. Han er også grunnleggeren av tenketanken Minotenk og medgrunnlegger av IPPFORB (internasjonalt parlamentarikernettverk) som jobber for å fremme religionsfrihet.

Raja er gift med Nadia, som er psykolog. Han ble alltid, og blir fortsatt, stadig spurt hvor han *eeegentlig* er fra, sier han humoristisk oppgitt.

Raja har utgitt bøker om integrering og radikalisering, bl.a: ”Dialog - Om vold, undertrykkelse og ekstremisme” (Cappelen 2010)

Raja poengterer at det ikke er et snevert tema som er valgt til årets juleseminar.

Verden har alltid vært i forandring og mennesker har vært på flukt. Likevel er dette poenget ikke ment til å skulle undergrave situasjonen til de som er på flukt i dag. Det at mennesker setter livet på spill og begir seg ut på havet i gummibåter, vitner om en fortvilet situasjon.

”Jorda tilhører oss alle, vi har rett til å flytte på oss”, sier Raja.

Julen nærmer seg og er en tid for ettertanke. Drømmen om at ethvert individ kan lage seg et verdig og fritt liv, er kanskje det vi alle ønsker for oss selv og våre barn, sier Raja. Vi søker frihet og lykke, enten det er fra en grå hverdag eller fra elendighet. Jakten på lykke har vært definerende for mennesket i all sin eksistens.

Raja trekker frem hvordan de som har reist i et historisk lys blir hedret for sitt mot. Vi har eksempler som Moses, Vikingene og Armstrong. Han sier videre at uavhengig av destinasjon, så krever reise og flukt mot.

Det er ikke de som ble nektet inngang som vil huskes med heder og respekt.

Samtidig som Raja har fokusert på hvor utbredt migrasjon og flukt har vært gjennom tiden, bruker han tid på å beskrive hva han mener er spesielt for situasjonen i dag. Det er mengden av mennesker på flukt og det at vi ikke lenger kan unngå å forholde oss til det som skjer. Media med bilder, videoer og retorikk gjør at man ikke kan distansere seg. Kampen om Aleppo kan formidles direkte over Internett Snapchat, og andre sosiale medier. Det gjør det lett å spre informasjon, men også misinformasjon. Saker formidles ikke objektivt i avisene lenger og kommentarfeltene er fulle av hatkommentarer. En ny oppfatning er at det som formidles på Facebook er sant. Det er en økende aksept for å være *for* det onde. Det er akseptert at statsråder kan uttrykke hat og si ***lik og del***. Det at ny nordisk politikk handler om hvor mange vi kan stenge ute, er vanskelig å forstå.

Raja appellerer til oss terapeuter, eller det han kaller ”menneske-sinn-kjennere”.

Han sier: ***Vi må hjelpe samfunnet med å bygge broer og stiger, fordi politikerne i dag dessverre er for opptatt med å bygge murer.***

Raja fikk plass til mange perspektiver, konsentrert og klart formidlet, i løpet av sin tildelte halvtime torsdag morgen, og nå er vi som deltagere godt tunet inn på seminarets tema og klare for å ta imot Nora Bateson.

Hovedforeleser dag 1:

Nora Bateson.

Nora Bateson er født i Amerika. Datter av Gregory Bateson og Lois Cammack, og er søster til Mary Cathrine Bateson. Nora er forskningsdesigner, filmskaper, forfatter og foreleser. Grunnlegger av og leder for International Bateson Institute (IBI).

Instituttet er sammensatt av en gruppe forskere som bl.a. spesialiserer seg på å utvikle metoder for transkontekstuell forskning på levende systemer. (Se instituttets websider). Hun er kanskje mest kjent, innen vårt fagmiljø, for sin film *An Ecology of Mind*, som viser mye av Gregory Batesons arbeid, men også gir et innblikk i Noras forhold til sin egen far. Hennes teoretiske stil er karakterisert av en fusjonering av teori om komplekse systemer og analyse med estetiske komponenter hvor hun undersøker emner som utdanning, kommunikasjon og kybernetikk.

Nora Bateson tar oss med til kjernen av den systemiske familierapien, tilbake til selve grunnlagsforståelsen. Hun setter systemteorien inn i de mange kontekstene som utgjør dagens situasjon av flyktningkrisen. Hun ønsker å bidra til en mer kompleks forståelse av situasjonen og til en utvikling av nye måter å tenke om endring og migrasjon fremover. Hun står foran oss med en genuin bekymring for fremtiden - og et sterkt engasjement for at teorien om komplekse systemer, transkontekstualitet og hennes eget nye begrep Symmathesi kan skape bevegelse i et låst system.

Nora starter med å introdusere dagens tema, hvor det hun ønsker er at vi skal bli bevisst måten vi tenker på. Hun understreker at det er lett å bli fokusert på det konkrete foran oss, på detaljene, i stedet for å se den større helheten av kontekster hvor det konkrete inngår.

Jeg føler meg en smule truffet her jeg sitter og fokuserer på referatoppgaven min. Jeg er så fokusert på detaljer at jeg har problemer med å se de større sammenhengene rundt det som blir sagt.

For å tune oss inn på tema forteller hun en historie om en reise til Nord-Irland, nærmere bestemt den mest populære puben i landet. Her har hun en samtale med dørvakten hvor hun blir utfordret til å finne en måte å forklare systemteori på 30

sekunder, på en måte som er forståelig for vedkommende. Hun har allerede vist dørvakten hånden sin og forklart at det hun holder på med er å forklare relasjonen mellom fingrene og at det er dette forholdet som gir mening til fingrene. Svaret hun fikk da var: - "Ai, so why should I care?".

Hun velger det som ligger konteksten nærmest; øl. - "Ok, you know about beer, right?" dørvakten bekrefter. - "Good. What is beer? Is it the recipe? Is it the history? Is it the pubculture? Is it the distribution? The marketing? Is it the ancient habit and culture of getting together with your mates? Is it the music? Which part is the beer? Where is the beer? - Nora Bateson fikk frem poenget sitt og dørvakten så meningen med systemtenkning.

Opprydning i terminologien

Nora ønsker først å tydeliggjøre sin bruk av ulike termer slik som flyktning, immigrasjon og migrasjon, samt ordet krise.

Flyktning: Bateson er skeptisk til begrepet, spesielt når det brukes om et individ over lengre tid. Det gjør at individet blir fanget i offerposisjon. Likevel er det nødvendig å bruke, det inneholder visse rettigheter til bistand og det er noe annet enn migrasjon.

Immigrasjon og migrasjon: Her påpeker Bateson at bruk av disse ordene er direkte knyttet til statsgrenser og ikke forteller noe om innhold.

Krise: Vi er i en krise, en flyktningkrise, hvor mange mennesker lider. Det Bateson understreker ved bruken av ordet krise, er at det ikke er noe som har skjedd plutselig. Som hun sier, dette er ikke en event, og den vil ikke gå over.

"Era of Emergency Relocation"

Hun fortsetter herfra med en fortelling om sitt opphold i Lesbos, Hellas, der hun så tapre mennesker komme til Lesbos via havet, i gummibåter. At båtene kom frem uten tap av menneskeliv på veien, er unn-taket. Hun viser sterke bilder - og forteller om spesielt en hendelse hun overvar.

En dag hadde en båt kommet frem, hvor alle de reisende hadde overlevd. De satt samlet i campen til Leger uten grenser, de hadde ingenting med seg, de var slitne og ante ingenting om fremtiden, men de var glade. Det var et øyeblikk preget av seier. De hadde greid det. Ingen døde.

Det er en gripende historie og jeg kjenner på gåsehud. Det er her jeg blir helt sikker på hva som er Nora Batesons mandat i dag.

Hun vil dele kunnskap om systemteori med oss, men aller mest appellerer hun til engasjement for flyktningene. Hun har en helt tydelig intensjon om å skape med-følelse og engasjere til at flere skal ønske å bidra til en bedring av situasjonen for de som er på flukt. Samtidig har hun en overbevisning om at dersom flere ble bevisst våre måter å tenke på, vil det skape en annen debatt.

Binaries

Jeg fant ikke noe godt norsk ord på Nora Batesons binaries, men det hun snakker om er hvordan samfunnsdebatten og den politiske debatten har blitt mer og mer polarisert. Alle som uttaler seg i dag blir plassert på den ene eller andre siden av to falske dikotomier. Ytterligere polarisering av debatten fører bare til mindre og mindre kompleksitet.

Det finnes to ytterpunkter hvor du enten er for at alle flyktninger skal få komme inn i landet eller ingen flyktninger skal få komme inn i landet.

Begge sider rettferdiggjør sine standpunkter ved å vise til informasjon som er oppstykket og tatt ut av en større transkontekstuell sammenheng. Vi trenger å komme tilbake til å se det komplekse, det transkontekstuelle. Nora vender tilbake til begrepet krise. Den krisen vi ser i dag er ikke som en tsunami. Det er ikke noe som bare plutselig oppstår før det er over igjen. Vi kan ikke være opptatt av å telle flyktninger og hvor mange som skal få komme til Norge. Vi må undersøke hvordan vi kan bli bedre på å møte dette fenomenet fremover.

”Dere terapeuter, dere vet hva som skjer når folk ikke føler seg hørt. Kommunikasjonen blir skadet”

Nora's bok «*Small Arcs of Larger Circles*» (Triarchy Press 2016) signeres i en pause

Nora fortsetter med å trekke frem hvor viktig sted og tilhørighet er for identitet. Vi identifiserer oss med vårt land. Hun understreker at det ikke er noe galt i det, så lenge det ikke går på bekostning av andre menneskers lidelse. Vi føler oss berettiget til vårt land. Hvor langt skal denne berettigelsen gå?

Samtidig tar hun frem et eksempel fra en sauegjeter på landet i England; Hvis vi tenker oss at denne sauegjeteren eier et stykke land som har gått i arv i fire generasjoner av sauegjeterere i hans familie. Hvordan skal man da starte en samtale som skal handle om at noen mennesker fra et annet land skal komme for å bosette seg på hans land? Det vil helt klart ikke nytte å starte denne samtalen fra et moralsk høysete. Det holder ikke, vi må være bevisst kontekstene som utgjør det systemet vi befinner oss i.

Det handler om hvilke spørsmål vi stiller, gjentar Nora. Hvis vi spør hvor mange immigranter det er greit å ta imot, så er det det vi diskuterer. Dersom vi spør hvordan vi kan bli bedre til å håndtere strømmen av mennesker som flytter, får vi andre svar.

Symmathesi

(Sym=sammen og mathesi = læring)

Dette er et ord som Nora Bateson har satt sammen i frustrasjon rundt hvordan folk snakker om systemer. Hun viser til den mekanistiske måten å omtale systemer på, om funksjon og dysfunksjon. Som om en familie er satt sammen av ulike deler, som en bil, og at det skulle være mulig å åpne panseret for å bytte ut deler.

Det hun vil frem til med dette begrepet er at systemer lærer sammen. Det betyr ikke at alle lærer det samme eller at læring nødvendigvis er noe positivt. Et tre i skogen kan lære å vokse krokete og et individ kan lære på bli alkoholiker.

Nora Bateson forklarer det slik:

Symmathesi som substantiv: An entity formed by contextual mutual learning through interaction.

Symmathesi om verb: To generate mutual learning contexts through the process of interaction between multiple variables in a living entity.

Transkontekstualitet (Transcontextuality)

Dette begrepet ble brukt av Gregory Bateson i 1969, og senere skrevet ned i hans bok *Steps to an ecology of mind* (1972). Begrepet viser til hvordan mange kontekster kommer sammen og former komplekse systemer. Det er en gjensidig avhengighet mellom kontekstene og man kan ved hjelp av disse overlappene se hvordan de styrker og opprettholder hverandre. Samtidig kan man få et innblikk i hvor forbindelsen er løs nok til at man kan initiere til bevegelse.

Dette får meg til å tenke på en dag med gruppeveiledning i høst, hvor veilederen viste til teksten i en sang av Leonard Cohen som heter Anthem: “there is a crack in everything, that’s how the light gets in”.

Det gjorde inntrykk på meg og jeg tenkte at denne setningen ville snike seg inn i tankene mine igjen. Jeg synes den er svært passende her.

Det er jo det Nora sier, vi må se på helheten og kompleksiteten, deretter må vi se på sammenhengene mellom kontekster og når vi oppdager en spekk, eller som hun kaller det en løs forbindelse, må vi bruke muligheten til å skape bevegelse. Vi må forsøke å tilføre nytt lys.

Nora viser til hvordan flyktningkrisen kan omtales retorisk fra ulike vinkler i forhold til hva som førte til denne krisen. Noen vil hevde det er økonomiske årsaker, andre kulturelle, historiske, juridiske osv. Hun peker på at det er ulike institusjonelle forhold og responsen på disse som er årsaken til den krisen vi ser i dag.

Ecology of Institutions

Nora legger frem flere kjente narrativer for å skape perspektiv i forhold til hvordan ulike sosiale, politiske og kulturelle institusjoner henger sammen. Hun understreker at det hun fremlegger her i dag ikke er en full liste over de institusjonene som utgjør et komplekst system. Hun trekker frem noen for å få frem poenget sitt. Hun ber oss huske at listen over institusjoner ikke er hierarkisk og at forholdet mellom disse ikke er lineært, men sirkulært.

Økonomi

Det mest kjente narrative i diskusjonen rundt flyktningene er hvordan deres ankomst vil ødelegge vår økonomi. Hvor mange ganger har vi ikke hørt at vi ikke har råd til flere? Det trekkes frem hvordan det vil gå ut over våre egne som faktisk trenger disse pengene. Her igjen blir det en polarisering av "oss lokale" og "de fremmede". Det er oss eller dem, dersom vi skal ta imot flyktningene, vil ikke våre egne klare seg.

Det er lettere å klandre flyktningene som vil koste oss så mye penger, enn å kreve at store globale organisasjoner som skjuler inntektene sine utenfor landegrensene begynner å betale sin del av skatten.

Historie

Nora trekker frem at kolonitiden ikke er noe som kun tilhører fortiden, dette er mye

av bakgrunnen for hvorfor noen nasjoner ble rike og noen økonomisk og økologisk sårbare. I dag har dette lite fokus, dagens generasjon har en forventning om en viss levestandard. Det har blitt en normalisering av berettigelse til suksess, rikdom.

"Exploitation and violent inequality appear to be built in to notions of *progress and development*" skriver Bateson i sitt artikkelutkast.

Videre trekker hun frem andre verdenskrig og reflekterer over hvordan man både kan sammenligne og skille fra hverandre det som skjedde da og det som skjer nå. Og sist, men ikke minst, hvordan historien forteller oss at mennesker alltid har flyttet på seg ved nød.

Lydhør forsamling

Kultur

Kultur har vært i konstant endring i levende systemer - alltid, men endringen vi ser i dag er raskere enn tidligere.

"The culture of consumerism is woven into the survival threat and suffering of the people who are relocating".

Man ser en frykt for at kultur skal forsvinne. Sted og landskap former vår identitet. Hva skjer med vår kultur og vår identitet når det kommer så mange nye fremmede til vårt land, med sin kultur? Bateson viser til at språk og tradisjoner forsvinner hver dag og utryddelsen av menneskelige samfunn skjer parallelt med utryddelsen av flere dyrearter.

Nye prangende og moderne bygg tar kontinuerlig plassen til vakre gamle bygninger med sjel. Bare tenk på hvor få av historiske bygninger vi har klart å ta vare på her til lands. Disse narrativene blir glemt når det argumenteres inn i den polariserte debatten om flyktningene.

Videre gjennomgår Nora flere aspekter ved blant annet institusjonene politikk, media og journalistikk, juss, økologiske endringer og familie.

Etterpå får vi deltakerne gjøre en oppgave som hun kaller "Symmathesi lab".

Det omrokes på bord og stoler – til grupper som får navn etter ulike institusjoner. Vår oppgave er å gå sammen i grupper rundt hvert bord og diskutere flyktningkrisen sett fra disse ulike perspektivene. Vi skal flytte oss fra bord til bord ettersom vi føler for det. Vi skal forsøke å få med oss flere perspektiver. Dette lærer oss mer om begrepet symmathesi. Vi beveger oss sammen og lærer sammen. Det skal illustrere og gi en følelse av hvordan institusjonene henger sammen.

Arbeid i grupper

Jeg opplever at når jeg har sittet ved et bord og diskutert, for eksempel fra et historisk perspektiv tar jeg med meg dette videre til neste bord. Selv om det ikke oppleves som noe nytt for meg å tenke om flyktningkrisen som en kompleks sammenheng av mange faktorer, føltes det enda tydeligere for meg nå. Jeg klarte ikke lenger å tenke på en institusjon uten å tenke på flere samtidig. Det var også en sterk opplevelse av å lære sammen. Vi deltakere beveget oss sammen og lærte sammen. Vi lærte ikke det samme, men vi lærte alle noe.

Nora oppsummerer til slutt. Ingenting er kun et kulturelt problem, eller kun et økonomisk problem osv. Det er mange lag i et problem og man får lett en følelse av "stuckness", fastlåsthet. Det kan virke umulig å komme ut av det. Det er her det blir lett å ende opp med binaries og en polarisert debatt. Man orker ikke alt det vanskelige og vil bare ha et enkelt svar.

Vi er alle skyld i å neglisjere de mange kontekstene, - i å bli for opptatt av det konkrete.

Hun appellerer til at vi alle må sørge for å gjøre oss selv informert. Vi må jobbe for å se det transkontekstuelle. Vi må slutte å se på kun det juridiske eller det økonomiske. Det holder ikke med: "Hvis vi bare endrer loven" eller "hvis vi bare flytter alle flyktningene til Tyrkia". Det stopper ikke likevel, folk kommer fortsatt til å flytte på seg. Vi vet ikke hvem som må flytte neste gang.

Hun avslutter med å si at vi må endre vårt forhold til institusjonene og ikke tro at det holder å forsøke å endre en institusjon. Vi kan ikke endre, for eksempel utdanningsinstitusjonene, men vi kan endre hvordan vi forholder oss til det vi ønsker å endre.

"To claim the space between"

Seminaret avsluttes med en panelsamtale, bestående av Per Jensen (fra VID), Arild Aambø og Safia Abdi Haase - som begge skal stå for innholdet i seminarets dag nummer to - og Nora Bateson, som styrer debatten.

Fra panelsamtalen dag 1: Safia Haase, Arild Aambø, Per Jensen og Nora Bateson

Tema som blir diskutert av panelet er integrering. Safia Abdi Haase er en tøff og vittig dame og det er bare å glede seg til å høre mer fra henne på dag nummer to. Hun er inspirerende, fascinerende og imponerende når hun forteller om egne opplevelser og meninger rundt integrering. En fin avslutning på dagen.

tonje_loeff@hotmail.com

*

REDAKSJONENS TILFØYELSER:

En artikkel: «The Era of Emergency Relocation – A Transcontextual Perspective» ble delt ut under konferansen. Denne er, så vidt vi har forstått, planlagt publisert i FOKUS på familien i løpet av 2017

FLUKT: Etterskuddsvis, mens vi redigerte dette bladet, fikk vi med oss følgende tall fra programmet «Flukt» på NRK TV med Leo Ajkic. I programmet opplyses det at ca. 65 mill. mennesker er på flukt i verden i dag, og at det fremdeles øker med over 30.000 daglig. ***Man kan si at det representerer over 30.000 muligheter ...*** sier Leo. Litt senere ser vi han ombord på det norske skipet Sea Pilot, som har reddet tusenvis av flyktninger i Middelhavet, og som nettopp har tatt om bord enda noen hundre. Han reflekterer videre, mens han ser ut over det overfylte dekket: ***«Drømmene om bord er fulle av håp, men hva redders de til ...?»*** Et spørsmål til ettertanke - rettet til oss alle.

Fra en flyktningleir - Foto: Pandora / NRK

*

Litt fra middag og sosialt liv i Gamle Logen 2016

Metaforumredaksjonen ved 3 av dem

Vi samles i salongen

Safia Haase med et innslag på tromme

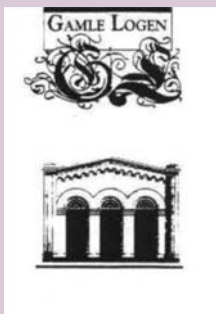
Våre faste husmusikanter
Carl Gjerderum og Terje Meisingset

NFFT-styret med gjester

Gamle Logen fortsetter →

Førjulsseminar - Gamle Logen, dag 2:

Gjengitt av Jarle Svardal

Innledning ved Safia Abdi Haase

En ferdig-vandret innvandrer fra Harstad

Safia Abdi Haase entret scenen med sang, om mennene i landsbyen som synger mens de henter opp vann fra grunnen, til sine kvinner. Safia er antrukket i en sterk gul kreasjon, med en utstråling som er vanskelig å beskrive. Med alvor og humor bergtok og beveget hun tilhørerne i gamle Logen i én time i strekk. Hun tok oss med på reisen fra Somalia, med sine tre døtre i 1992, via Trandum transittmottak, til Lundeskogen asylmottak i Vestre Slidre, til hun endelig ble tilbudt et hjem i Nord Norge og ble en «*Ækte Harstadværing*». Nå bosatt i Halden.

«Jeg er ikke innvandrer, jeg er ferdig vandret ... Jeg er her for å bli ... Jeg syns det er så urettferdig å bli kalt en migrant ... La oss heller fokusere på det vi har til felles - kjære medvandrere...»

Safia skapte latter med sine fortellinger om møtet med Norge og våre vaner og skikker, om det å spise med bestikk, fiskeboller som hun trodde var grøt, tannlegen som ikke ville trekke datterens vonde tann (slik det var vanlig der hun kom fra) og «at alle nordmenn røykte hasj».

Historiene kommer i et forrykende tempo. I det ene øyeblikket er vi i Somalia, i neste er vi i blokk E på Lundeskogen asylmottak der afrikanerne bodde og var de nederste på rangstigen. Publikum ler ofte, men stillheten, alvor og tårene kommer like brått når Safia beskriver frihetsberøvelsen og volden hun selv og kvinnene i Somalia har opplevd. Hun viser rystende bilder av kyskhetsbelte og kvinner utsatt for kjønnslemlestelse.

«Mine helter er de som aldri forlot Afrika».

Safia forteller om volden mot kvinnene som ikke har hatt noe med krigen å gjøre. Det å ikke få gå på skole. Tvangsekteskap. Kjønnslemlestelse. Voldtekt. Om broren som slo henne og som hun måtte gjøre alt for.

«Det kostet meg min sjel å komme til Norge».

Safia Abdi Haase

I bakgrunnen vises bilde av datteren

Safia er utdannet sykepleier i Norge med mastergrad i Internasjonal sosial velferd og helsepolitikk. Hun er ansatt i stiftelsen Amatheia og var med i utformingen av Regjeringens handlingsplan mot kjønnslemlestelse. Det er laget dokumentarfilm om henne og døtrene - og hun har mottatt flere priser for sitt kontaktskapende arbeid mellom somaliere og nordmenn, bl. a. St. Olavs orden, i 2014, for sitt arbeid for kvinner og barns livskvalitet – og i 2016 mottok hun Amnestypriisen.

Safia har forfattet boken «Mellom to kulturer» (2006) og vært medforfatter til «Kvinne kjenn din kropp» (2007).

Til de som ikke fikk oppleve Safia i Gamle Logen: Vi anbefaler på det sterkeste at du kaster deg rundt dersom dette fyrverkeriet av en kvinne skulle dukke opp på et seminar i nærheten av deg. En liten snutt av innslaget er lagt ut på NFFT's facebooksider. Ta en titt der.

Hovedforeleser dag 2: Arild Aambø:

En verden i forandring.

Arild Aambø er lege. Han er grunnlegger av Primærmedisinsk verksted (nå PMV- Senter for helse, dialog og utvikling) og var leder der i perioden 1994 – 2004. Nå seniorrådgiver ved NAKMI (Nasjonalt kompetanse-enhet for minoritetshelse). Han har i flere tiår hatt et stort engasjement for innvandrere i Norge og har et bredt kulturperspektiv. Han er også en velkjent foreleser, kanskje spesielt (for familieterapifeltet) innen løsningsfokusert teori og praksis, og er i tillegg en eminent musikkutøver. Noe vi fikk erfare.

Arild har i mange år vært, og er fremdeles, redaksjonsmedlem i Fokus på familien. Mangeårig medlem av Norsk forening for familieterapi og har tidligere sittet i styret for foreningen. Han har bl.a. skrevet boka: «Smerter - Smerteopplevelse og atferd» (Cappelen 2007) og «LOS – Løsningsorienterte samtaler» (Gyldendal 2004), som stadig er aktuell og brukes som pensum ved flere høyskoler. Han har også skrevet en rekke fagartikler – bl.a. i Fokus på familien.

«Om alle hadde vært som Safia hadde det vært lite å gjøre for folk som meg»

Dette sier Arild Aambø, som overtar og loser oss gjennom resten av dagen i Gamle Losjen. Han spiller små pianostykker, for det meste Grieg, innimellom ordene, bildene og samtalene på scenen. Som han sier:

«Musikk er jo litt sånn at ... det man ikke kan sette ord på men som man *må* uttrykke ... det kommer ut i musikk ...»

Arild startet sitt foredrag med å vise bildet av Theodor Kittelsens «Soria Moria». I teksten til bildet heter det: «Han gikk gjennom skog og dal og over fjerne fjell. Langt, langt borte så han noe lyse og glitre ...» og nå er det ikke oss sjøl vi tenker på, sier Arild ... men vi vil nok se at dette er innvandrere sin situasjon.

«De kommer hit til det forjettede Norge og det er her de vil være, men det er ikke helt sant ... »

Etter å ha spilt «Ensom vandrers» av Grieg gir Arild oss «litt avstand» til det og de han skal snakke om ved å ta for seg litt «statistikk». Han snakker om antall innvandrere til Norge og hvor de kommer fra, om kategorier av ekteskap, om skilsmissetall og risiko for skilsmisse og faktorene som spiller inn. Det blir ikke plass til å gå inn i alle tallene og poengene her, men jeg vil nevne noen av kategoriene som omhandler innvandreres helse.

Når det gjelder befolkningen fra Tyrkia, Iran, Irak og Pakistan, så ligger disse høyere og over gjennomsnittet når det gjelder psykiske helseproblemer, enn andre grupper av innvandrere og «befolkningen ellers». Mennesker fra Somalia og Vietnam ligger under gjennomsnittet. Menn skårer generelt høyere enn kvinnene, mens det i den norske befolkningen ikke er noen tilsynelatende kjønnsforskjell.

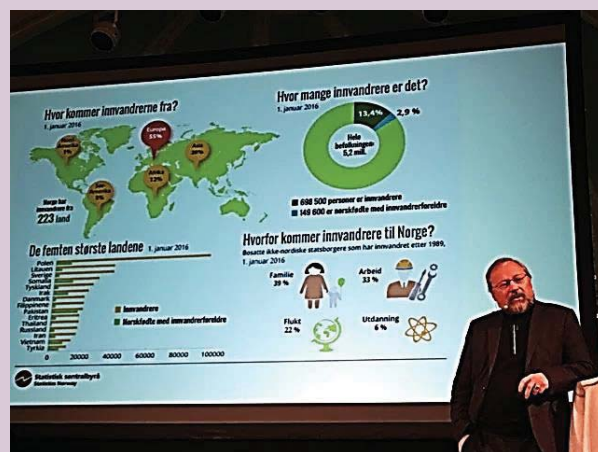
Det som kanskje er mer interessant, sier Aambø, er mønsteret som viser at forekomsten av psykiske vansker minker med alderen i den norske befolkningen, mens den øker med alder for innvandrere. Hvis man ser på psykoser spesielt, så ser man at innvandrere generelt har nesten 2,9 ganger så stor sjanse til å få en psykose-diagnose. Barn av innvandrere har 4 ganger så stor sjanse for å utvikle psykose som vertsbefolkningen.

Det er færre som har kronisk sykdom blant de yngre. Men flere blant de eldre enn i befolkningen ellers. Flyktninger får også fort flere diagnoser (multimorbiditet). For alle grupper innvandrere er forekomsten av multimorbiditet fordoblet etter 5 års opphold i Norge.

Når det gjelder dødsrisiko har innvandrere derimot 8-20 prosent lavere dødsrisiko enn befolkningen ellers. Dødsrisikoen er lavest for innvandrere fra Irak, Iran og Vietnam. Dette er interessant da de kommer fra land med voldsomme krigserfaringer.

Forskjellen i overlevelse er størst for de ugifte og barnløse.

Dødsrisikoen øker med oppholdets lengde. Hva betyr dette? Det er ikke de ressurssvake som kommer hit. Det er stort sett de som har godt med ressurser. Og som er friske. De som våger å legge ut på en strabasiøs reise. Og så kommer de hit til

Norge og så ender de opp med mer diabetes, inaktivitet og mer stress. De mestrer sin sykdom her i Norge mye dårligere, sier Arild.

Det som virker positivt inn på opplevelse av egen helse er om man har ektefelle i Norge, sosialt nettverk, sysselsetting, økonomi og bolig. Det som virker sterkest negativt inn, er opplevd diskriminering, vold og trusler. Det å være flyktning spiller ikke noen rolle

for sykdomsmønsteret, i den undersøkelsen Aambø viser til. Det er ikke forholdene der og da (flukten eller belastninger fra opprinnelseslandet) som er så viktig for innvandreres helse. Det er faktisk det som skjer her og nå. «Vi er jo så opptatt av at vi skal behandle traumer ... krigstraumer ... og det er selvsagt viktig, særlig hvis det er fysiske traumer. Men det er situasjonen her og nå som er det vesentlige for innvandreres helse»

Arild Aambø og Probhjot Kour: Ekteskapstradisjoner.

Etter å ha spilt Griegs «Brudfølget drager forbi» introduserer Arild Probhjot Kour og inviterer til en samtale om ekteskaps-tradisjoner. Probhjot er lege, utdannet fra India, og jobber som forskningsassistent ved Nasjonalt kompetanse-enhet for minoritetshelse.

Arild viser innledningsvis bilder fra områder med ulike tradisjoner når det kommer til ekteskapsinngåelse og ritualene knyttet til dette. Vi får se bilder fra Bali, Punjab og Masaiene, som lever øst for Victoriasjøen i Kenya og Tanzania.

Probhjot Kour er opptatt av migrasjons-helse, særlig mental helse. Hvordan føler folk seg når de er her i Norge og når de befinner seg i sitt hjemland?

Hun har selv vokst opp i Punjab (delstat i nordvestlige India) og ser hvor mye som regulerer en ekteskapsinngåelse: religion, kultur, økonomisk status, jobb og utdanning, hvilken del av landet de er fra. Det betyr at man må finne en partner som er lik i status på disse områdene.

Medgiften kan skape et problem for mange familier, sier Probhjot. Brudens foreldre må betale en høy sum. Dette har ført til økonomisk ruin for familier med mange døtre, særlig på landsbygda. En tragisk effekt av dette er at det foregår barnedrap av jente-barn. I et forsøk på å forhindre dette ble det i 1992 ble innført en lov som tilsa at man ikke fikk vite kjønnet på barnet. Likevel er det fortsatt mange barnedrap.

Det andre Probhjot ikke liker ved arrangerte ekteskap handler om alder. Hvis man krysser en viss alder og ikke er gift, da antas det at det må det være noe galt med kvinnen (fysisk, mentalt eller sosialt). Jenter flest har ikke utdanning og de har et press på seg til å gifte seg før en bestemt alder. Hvis ikke risikerer de at folk begynner å peke finger mot dem. Med et patriarkalsk system innebærer det at om en kvinne er gift med en hun ikke trives med, så må hun bli. Skilsmisse er et stigma og alt ansvar ligger på henne. Probhjot sier at det er ironisk at kvinnen har ansvaret for alt i huset, for barna og andre relasjoner i familien, men ved en skilsmisse har hun ikke noe hun skulle sagt. Dette vil ikke endre seg uten utdanning og kunnskaper om egne rettigheter, mener Probhjot. Jenter uten utdanning vil tenke «at dette er normalt». «De vet ikke om noe annet». Det er normen i samfunnet. Hun føler gjerne skyld og fortsetter å leve med en hun ikke liker. Hun hever ikke stemmen, men lider fysisk og psykologisk. Kvinner risikerer å få nervøst sammenbrudd eller andre lidelser, sier Probhjot.

Kvinnenes identitet lider. De får ikke anledning til å få bygd opp noe eget. De vet ikke hva de vil ha, fordi de er vant til å følge normene i samfunnet. De adopterer ting fra andre og har ikke sine egne oppfatninger. Folk rundt dem blir så viktige for kunne vite hva som er bra og hva som er dårlig. Men de glemmer ikke familiens ære. Det skjer så mange æresdrap i India, sier Probhjot. De

som gifter seg utenfor normen risikerer å bli drept. Dette skjer også dag.

Ironisk nok er indere oppdratt i Norge enda mer isolerte, hevder hun. Selv om de har vokst opp her har de ikke den tenkningen jeg har, sier Probhjot. Hun forteller om en fest hun var på der hun kom i prat med noen jenter. «De snakket som gamle tanter». Jeg vet ikke hvorfor de har bygd disse murene de ikke vil krysse? De er mer tradisjonelle her i Norge enn i Punjab. De menger seg ikke med andre enn de fra egen bakgrunn.

- «Hvis du kom i trøbbel i Norge, ville du oppsøkt en familieterapeut?» ville Arild vite.

Nei ... jeg ville holdt problemene for meg selv, svarer Probhjot. Om jeg var i et tvangsekteskap ville jeg kjent på frykt og følt meg kontrollert. Det er så mange regler for hva du må gjøre. Og når du må være hjemme. Det er så mange vansker du kan komme i. Mange jenter må «drepe sine følelser». De lider i stillhet. Noen går inn i alvorlige depresjoner. Selvmord. Hvis man skal snakke med noen må man stole på at vedkommende ikke forteller videre, mener hun.

- Hvis en jente finner en vei til en terapeut. Hva skal terapeuten gjøre? Spør Arild.

Hun vil trenge tid. Kanskje 3 samtaler for å åpne opp. «Det er viktig å få henne til å snakke om hva hun går gjennom».

Men det må være med en person som er ukjent, mener Probhjot.

Det blir viktig for terapeuten å forstå hva hun lider av og forstå hvordan jenta har det. Det kan være viktig å møte andre familie-medlemmer også, men ikke sammen. Barn kjenner seg ikke fri til å snakke med sine foreldre, på grunn av respekt og/eller frykt.

- «Kan terapeutene nå ut til jentene hvis de ikke oppsøker hjelp selv?»

Utdanning er viktig, sier Probhjot.

Kunnskap om rettigheter og om samfunnet. Familieterapeuter kan f. eks. involveres i foreldremøter på skolen. Ved å delta i mer samarbeid med skolen kan jentene gis kraft

«... det er ironisk at kvinnen har ansvaret for alt i huset, for barna og andre relasjoner i familien, men ved en skilsmisse har hun ikke noe hun skulle sagt. Dette vil ikke endre seg uten utdanning og kunnskaper om egne rettigheter» mener Probhjot.

Arilds gjester på scenen takkes for innsatsen.
Først ute var Probhjot.

til å få uttrykke seg og man kan lettere nå frem med opplæring til både barn og foreldre.

Denne sekvensen avrundes med et innblikk i primærmedsinsk verksted.

Arild spiller «Bestemors menutett» av Grieg.

Stillhet

«Jeg tenkte vi skulle bruke noe tid på å snakke om stillhet ...» Arild spiller «Klokkeklang» av Grieg og illustrerer i tillegg lyden av «rungende stillhet» gjennom den japanske haiku-dikteren Yosa Buson:

«På tempelklokken, urørlig – i søvn: en sommerfugl».

I denne økten ønsket Arild å fortelle noen «enkle» pasienthistorier. En av disse tas med her.

«Noe av det som har vært veldig vanskelig er jo å holde fast på det enkle midt opp i alt dette komplekse ... og da er nettopp stillheten veldig viktig»

En ung kvinne, flyktning fra et land i Midtøsten. Mor til to barn. Hun kom til legens kontor og klaget over hodepine, som hun hadde hatt lenge.

(Det er noe statistikk også viser at mange innvandrere sliter med hodepine, innskyter Arild.)

Denne kvinnen var at ikke fremmed for at det kunne være stressrelatert.

- Arild spurte henne om hvordan hun hadde det?

Kvinnen forteller om en ektemann som aldri var hjemme, som var mest opptatt av å gjøre karriere. Hun var selv hjemmевærende med tre barn. Hun opplevde at alle glodde på henne når hun var ute med barna. Ingen hilste og ingen sa noe. Nå gikk livet forbi henne, følte hun.

- Har du snakket med mannen din om hvordan du har det? Spurte Arild.

Hun svarer nei og forklarer at, han var for opptatt, og at det ikke er slik i hennes kultur at hun kunne snakke med mannen sin om sånne ting. Hun ville heller ikke at Arild skulle snakke med mannen da han ikke visste at kona gikk til lege.

- Kunne du tenkt deg å gå til psykolog, spurte Arild. Noe hun heller ikke så som aktuelt.

«Dette var jo litt av en hodepine» utbrøt Arild i samtalen, og kjente på en begynnende frustrasjon.

«Ja det er jo det som er min hodepine» sier kvinnen ... Og så ble det stille.

Det ble en pause og denne pausen har interessert ham. Hva i all verden er det som skjer?

Arild refererer til Daniel Stern som har snakket om «The present moment in everyday life». «... det som er saken er at når noe sånt skjer, så dras begge inn i øyeblikket ... Vi blir så inderlig tilstede. Og det er ikke nødvendigvis så godt å være der ... men jeg merker at det skjer noe. Denne følelsesladete utvekslingen utvider det intersubjektive området, det vi har sammen, slik at relasjonen med ett oppleves som endret».

Etter en kort pause spør Arild kvinnen:

«Men sett at noe slikt skjedde der som du kommer fra, hva hadde blitt løsningen da?

Hun svarer:: «Jo - da ville min mor snakket med mannen sin mor og så ville hun igjen kanskje snakke med sin andre sønn.. og så ville noen snakket han til rette på et vis ...». Hun visste hvert fall at hun kunne gå til sin mor. Men denne moren hadde hun ikke hatt kontakt med på lang tid fordi det var krig i hjemlandet. Hun visste ikke engang om moren levde - og så begynte hun å gråte. Hun samler seg litt ... så sier hun: «Men jeg har en bror i Tyskland. Så kanskje om jeg tar en telefon til min han ... Med en gang denne ideen kommer merker hun at, hodepinen begynner å lette.

Kvinnen kom tilbake etter 14 dager. Da forteller hun at broren har snakket med mannen og mannen har ordnet det sånn at

han er hjemme noen dager slik at hun får gjøre noe på egenhånd, uten barna, noe som var en stor forbedring.

Kvinnen var veldig takknemlig og glad. Og så spør hun: «Tror du at du kunne skaffe meg en kvinnelig psykolog? For det er noe jeg ikke kan snakke med deg.

**«Dette nærværet og dette enkle er så viktig fordi disse sakene ofte er så komplekse ...»
«Ta utgangspunkt i det minimale, det hverdagslige ... En separert forening - slikt skjer ... Kanskje hvis vi blir mer oppmerksomme på disse øyeblikkene og ikke har det så travelt ...» sier Arild.**

Arild spiller et stykke som minner han om møtet med kvinnen fra Midtøsten. Stykket er av Frederic Mompou. Om ham sier Volados:

... klangen i Mompous musikk er både stillhet og vibrasjon på samme tid. Takket være denne dualismen, denne omformingen av stillhet ved musikk, kan lytteren føle den gjennomtrengende ensomheten, ikke som tomhet, men kilde til stor åndelig spenning.

Migrasjon, globalisering og "utvidelsen av Europa" skaper større og større mangfold.

Innvandrergrupper er mer sårbare, dels på grunn av svak sosialøkonomisk status, dels på grunn av traumer før/under migrasjonen og dels på grunn av mangel på adekvat sosial støtte.

Å uttrykke en gjenstands form og ånd ved noen få blader og greiner, malt med et fåtall presise penselstrøk, er langt fra enkelt og vitner om kunstnerens dyktighet

Aambø & Safio Bilqeyr Jimale: Krigstraumer og psykososialt stress.

I siste del har Arild med seg en ny gjest på scenen, Safio Bilqeyr Jimale, fra Somalia.

Men før deres samtale kommer Arild inn på et prosjekt i Mogadishu hvor en del kvinner hadde funnet en måte å jobbe med sine traumer på. Bakteppet var etableringen av et dokumentasjonssenter der kvinner kunne komme og fortelle sine historier.

Det somaliske samfunnet er svært patriarkalsk og den somaliske kvinnen blir betraktet som hennes mannlige slektningers eiendom. Hennes identitet, ære og selvfølelse er priggitt mennene hun tilhører. I løpet av krigen har mange kvinner blitt traumatisert på grunn av vold i familien, voldtekt, store tap og ubearbeidet sorg. Situasjonen er den at kvinner i praksis nektes de rettigheter de

har ifølge islamsk lov. Voldtekter anmeldes ikke. Kvinner kan ikke gå ut med sin sak på grunn av kulturelle tabuer og frykt for sosial utestengning. Overgriperen går fri på tross av overveldende beviser.

Symptomene hos kvinnene er redsel for å bli drept, for fysisk skade eller lemlesting. Etter overgrepene utviklet mange angst for å være alene. Gråtetokter når de blir minnet om hendelsene. Tap av selvrespekt, autonomi og evnen til å kontrollere sine liv. De blir isolerte og fremmedgjorte overfor familie og venner. De føler skyld og skam. Andre konsekvenser er dårlig appetitt og vekttap. Smerter i kroppen. Forstyrret søvnrytme og mareritt. Å fortelle sin historie ved dokumentasjonssenteret hjalp ikke på disse symptomene.

Arild Aambø & Safio Bilqeyr Jimale i samtale

«Krigen kom utenfra, men de som var rundt meg var til hjelp. Så kom jeg til Norge ... og de som var rundt meg, som egentlig skulle hjelpe meg, var ikke til hjelp ...» sier Safio

Prosjektgruppen besto av 10 kvinner som ble valgt ut blant klientene ved Dokumentasjonssenteret. De fikk 200 Euro som betaling for å utvikle en behandlingsstrategi som kunne undervises videre. Det ble avholdt åtte gruppemøter hvor kvinnene diskuterte noen på forhånd avtalte spørsmål.

Kvinnene utviklet en modell for arbeid med traumatiserte kvinner. Under arbeidet opplevde kvinnene selv stor bedring i symptomene. Bedret søvn og mindre mareritt. Følelsene knyttet til hendelsene ble knyttet, og kvinnene ble forsonet med sin nye situasjon ettersom deres reaksjoner ble normalisert og de fant frem til felles forklaringer. Kvinnene ser ikke lenger på seg selv som offer som har mistet sitt menneskeverd, men som sosialt verdifulle personer, reintegrert i samfunnet.

Safio Bilqey Jimale forteller en sterk historie til Arild og oss tilhørere i salen, om krigen som nærmet seg og flukten fra Somalia da hun var 9 år gammel; om de voksne som beskyttet barna og var redde for at jentene skulle bli voldtatt; om krigen som forflyttet seg og klaner som sto mot hverandre, og om naboer som ble fiender og ble redde for hverandre. Safio ble selv truffet av en kule, men måtte flykte med denne i kroppen. Hun kom til Djibouti. Det fantes ikke noe kirurgi der til å fjerne kulen. Dette gikk ut over nerve- og muskelfunksjoner.

Familien ble splittet. Noen fikk visum til Norge og noen til Italia. Hun kom først til Italia. Men så havnet hun i Tromsø sammen med sine brødre. Det tok tre år før hele familien var samlet, i 1995. På vei mot Norge hadde hun et opphold i Sveits. Her ble kulen fjernet, men så døde hennes far av hjerteinfarkt. Her skjedde det også en sykkelulykke. Safio fikk hjerne-rystelse og pådro seg synsforstyrrelser og hodepine. Hun kom til Norge. Plagene ble verre. Hun begynte å miste synet. Hos legen fikk hun beskjed om at hun hadde posttraumatisk stresslidelse. Hun opplevde at legen la alt på det hun hadde opplevd av krig og flukten og ikke på sykkelulykken. Han skyldte på fortiden.

Safio var på gjentatte legebesøk i 10 år. Plagene ble hele veien forklart med traumer fra Somalia og Sveits. I 2001 begynte hun å få vondt i magen og var mye lei seg. En følelse hun ikke hadde kontroll på. «Jeg hadde jo det bra hjemme og jeg hadde mange venner. Men jeg hadde en ekkel følelse av at noe var galt. Gråt veldig mye og hadde det ikke bra rett og slett. Da ble jeg sendt til lege og det ble tatt en blodprøve som viste forhøyet kortisol, som er et stresshormon. Men det var ingen som fortalte meg hva dette betydde. Så ble det tatt en MR av hodet som viste at jeg hadde en cyste i hypofysen, som virket inn på synet».

- Hvordan reagerte familien din, spør Arild.

«De fungerte ikke slik som i Somalia.

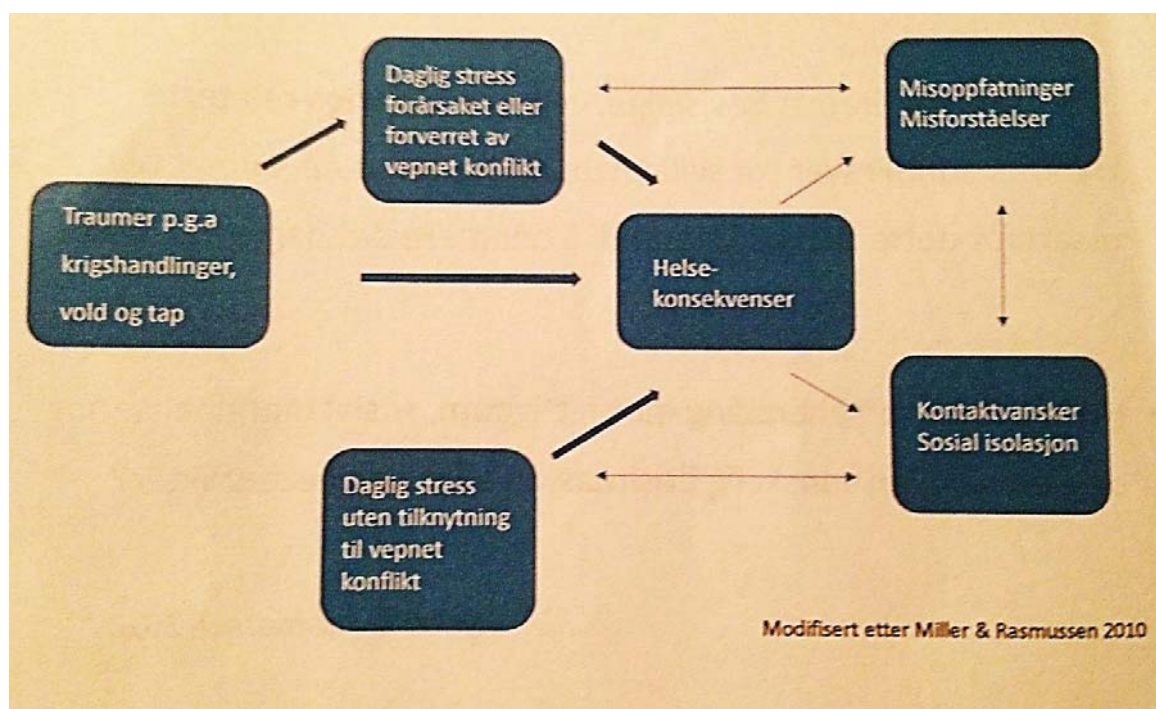
Plutselig var den løvinnen av en mor som jeg kjente blitt til et lam», og det gjorde Safio sint som barn, forteller hun. I dag forstår hun at det var omstendighetene og hvordan ting er ... Hvordan samfunnet her i Norge fungerer ... Moren fant ikke frem i det kompliserte systemet.

«Krigen kom utenfra, men de som var rundt meg var til hjelp. Så kom jeg til Norge ... og de som var rundt meg, som egentlig skulle hjelpe meg, var ikke til hjelp».

Avslutningsvis oppsummerer Arild hva han mener er viktig i arbeid med flyktninger og innvandrere, at man i hver sak må finne en balansegang mellom:

- Selvstendighet og frigjøring på den ene siden og lojalitet til familie og egen gruppe på den andre.
- Situasjonen her og nå og traumeerfaringene der og da
- Bekreftelse på lidelsen og fremtidige muligheter
- Hva en kan snakke om og hva en må tie om
- Hvem en kan snakke med om hva
- Samtale med den enkelte klient eller familien sammen

Helt til slutt tar vi med en modell Arild viste oss, som gir et bilde av kompleksiteten og spillet mellom ulike faktorer som må tas i betraktning i arbeidet med krigstraumer og psykososialt stress.

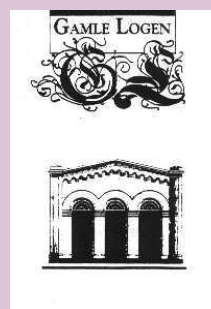
Dagene i Gamle Logen ble avsluttet med mer pianomusikk før Arild ble behørig takket og alle tok helg og dro hver til sitt. Litt klokere og kanskje litt rikere ...

*Jarle Svardal
Metaforum*

Arild takkes for innsatsen i Gamle Logen før forsamlingen ønskes god jul og vel hjem.

**Det blir førjulsseminar
i Gamle Logen neste år også
7 og 8. desember 2017 .
20 ÅRS JUBILEUM!**

Sett av dagene!

Fra Narrativ konferanse i Trondheim – Oktober 2016:

Nye ideer innen narrativ teori og praksis.

Tekst og bilder ved Jahn-Fredrik Holthe

De levende historiers selskap

"We don't read and write poetry because it's cute. We read and write poetry because we are members of the human race. And the human race is filled with passion. And medicine, law, business, engineering, these are noble pursuits and necessary to sustain life. But poetry, beauty, romance, love, these are what we stay alive for.»

- John Keating, Dead Poets Society

Tre dager til ende i Trondheim, nye møter, historier, undringer, refleksjoner, pasjoner og oppdagelser. De kom fra nær og fjern, fra New Zealand, Danmark, Canada, Norge og USA, alle med historier de ønsket å dele med oss som så gjerne ville lytte, bli inspirert og motivert. Primus motor for konferansen var professor Ottar Ness i samarbeid med Stephen Madigan fra Canada, som etterhvert har blitt en kjær norgesvenn som mange har hatt gleden av å bli kjent med gjennom de årene han har kommet til Norge for å dele av sin kunnskap og erfaringer med narrativ terapi og praksis.

15 svært engasjerte narrative terapeuter, praktikere og formidlere. Fra venstre ses Laurie Markham (USA), David Marsten (USA), Geir Lundby (N), Rolf Sundet (N), Tom Stone Carson (USA), Stephen Madigan (Canada), Sasha Pilkington (New Zealand), Ottar Ness (N), Nina Tejs-Jorring (DK), Helene Grau Kristensen (DK), Jeff Zimmerman (USA), David Nyhond (USA), Travis Heath (USA), Ditte Ejbye-Ernst (DK) og Jack Saul (USA).

Vi kan vel trygt si at alle (drøyt 80 deltakere) som en som deltok på Therapeutic Conversations Norway fra 5. til 7. oktober 2016 fikk alle våre ønsker innfridd i så måte, og vel så det. 15 ulike workshops var å velge mellom i tillegg til to hovedforelesninger som startet dagene 6. og 7. oktober, alle med ulike tema og innhold, dog med samme røde tråd og hovedtema for konferansen; narrativ terapi og praksis. Nå blir det vel omfattende å beskrive alle de ulike workshops som ble holdt, men tematikken spente fra liv til død med fokus på kjønn og seksualitet i narrativ terapi, bruk av kasushistorier både i opplæring og kvantitative effektstudier i narrativ terapi, terapeutiske brev i konfliktfylte parrelasjoner, nevro-narrativ terapi, bruk av hip-hop musikk i tilnærming til ungdommer i rettssystemet, fantasiens plass i narrativ terapi med barn, hvordan jobbe narrativt med flyktninggrupper og recovery som tilnærming for å engasjere hele lokalsamfunn i psykisk helsearbeid.

Mange av de som foreleste på konferansen har gått i lære og veiledning hos Michael White, en del har også tett kontakt og samarbeid med David Epston som sto Michael nær over veldig lang tid. Tom Stone Carston fortalte at David Epston er bekymret for den narrative terapien og praksisens fremtid, blant annet med bakgrunn i det store evidensfokus som råder i feltet. En av Epstons oppfordringer er å begynne å vise hvordan den narrative praksisen utøves fremfor å bare snakke om det, vi skulle heldigvis få mange gode eksempler på dette gjennom disse dagene.

En av workshopene omhandlet temaet “Case stories” eller narrative kasus historier som en tilnærming til opplæring i narrative praksis. Fokuset ligger i tilnærming til det å lære bort narrativ praksis hvor man forteller historien fri for teori, teoretiske ord og begreper. Gjennom denne tilnærmingen vil lesere og tilhørere både se og føle forsettet til terapeuten og oppleve hvordan det kan vise vei i ens praksis. Vi fikk en nydelig demonstrasjon på dette hvor Travis Heath, Tom Stone Carston og Sasha Pilkington delte refleksjoner omkring egen praksis, før Sasha lavmælt tok oss med inn i sine historier. Hun har gjennom de siste 30 årene jobbet som narrativ terapeut ved ulike psykiatriske miljøer og institusjoner, nå jobber hun ved Hospice North Shore i Auckland som er et hospits for døende mennesker. Historien om den unge, kreftsyke damen som avviste alt og alle som ønsket å være til hjelp for henne ble et nydelig eksempel på hvordan narrativ praksis og terapi kan utøves i svært vanskelige livsfaser.

Travis Heath og Tom Stone Carson sammen med Sasha Pilkington hvor hun forteller og viser hvordan hun utøver narrativ terapi i samarbeid med døende mennesker.

Sasha Pilkington med det alvorlige temaet, den mye stemmen, de rørende historiene er en formidler av narrativ terapi og praksis av rang. Hun viste oss konkret gjennom sin milde stemme hvordan hun gikk inn i og utforsket kvinnens opplevelse av å være seg selv i en situasjon hvor hun skal dø fra familien, hva slags tanker hun hadde om dette, bekymringer og hvordan de kunne benytte den tiden de hadde igjen sammen til det beste for kvinnen og hennes familie. Hun understreket viktigheten av balansegangen mellom å være nysgjerrig og gjest i den andres liv, og hvordan narrative spørsmål både kan utforske på en respektfull og omsorgsfull måte. Ved å ta utgangspunkt i ord som kommer fra følelsene og det som beveger oss finner vi også de naturlige ordene som både gjør at den andre enklere kan invitere oss inn i sine liv, samt for oss å være en undrende gjest i deres liv.

Sasha sine sterke historier rørte oss alle og hun ble virkelig en formidler av narrativ praksis som vi alle ble imponert over. Hun var også en av hovedforeleserne som åpnet en av dagene med gode og viktige refleksjoner omkring dødens plass og rolle i dagens vestlige kultur og samfunn. Hvorfor skal døden fornektet og kjempes mot på alle måter, hva gjør det med oss, veien mot døden og hvordan vi forholder oss til den? Det ble mange gode, dype og kanskje noen såre refleksjoner og tanker i møte med Sasha, dog er det ingen tvil om at hun er et menneske og forbilde som utfordret og trygget oss på å se behovet for verdighet i døden og dens forløp.

Det var heldigvis ikke bare like alvorlige tema og presentasjoner gjennom disse dagene, en annen workshop med Laurie Markham og Davis Marsten ga oss en spennende innføring i "narrativ terapi i drømmeland», hvor de fortalte og viste oss hvordan fantasi kan brukes med stort hell i arbeidet med barn. De synliggjorde gjennom historier, magiske brev og video fra samtaler med barn hvordan en kan sette sammen virkeligheten og fantasien slik at den kan bli avgjørende for problemløsningen. Det hele ble livaktig demonstrert ved hjelp av andre forelesere hvor de leste utdrag fra ulike samtaler de har hatt med barn. Laurie og Davis tenker at symptomer og rampestreker kan ses på som sterke egenskaper til å tilpasse seg vanskelige situasjoner og livshendelser, og hvordan vi kan benytte dette som styrke og støtte fremfor å se på det som negative egenskaper slik en kanskje ofte gjør. Av mange gode refleksjoner og innspill fra de, satte denne seg dog hos flere av oss: "Once you got science, you don't have a story", kanskje som en forsterking av David Epston sin bekymring for den narrative praksisen og terapiens fremtid.

Laurie Markham og David Marsten forteller om "Berto and the bug", en fin og morsom historie som inkluderer fantasi og virkelighet mot en løsning på problemer.

Utover dette var det mange andre spennende workshops som vi gjerne skulle ha beskrevet nærmere, dog rakk vi ikke over alle sammen på en gang. Verd å nevne er eksempelvis Jeff Zimmerman som presenterte nevro-narrativ terapi for oss, han åpnet sin forelesning med video av punkbandet The Clash og ”Rock the Cashback” for å få oss tilhørere i modus og stemning. Et tilbakeholdent publikum lever nok ikke opp til Jeff sitt engasjement, så musikken gjorde så godt den kunne for å myke opp småfrosne nordboere. Han ga oss en grunnleggende innføring i hvordan han forstår og utvikler nevro-narrativ terapi hvor han integrerer ideer fra interpersonal nevrobiologi og affektivitet. Han delte dette opp i fire tema; betydningen av å privilegere affekt, bruk og virkningen av fysisk og mindfulness praksis, hvordan høre til venstre hjerne-kommunikasjon virker og til sist bruken av ubevisste påvirkninger. Hvordan han praktiserer dette blir et litt større og omfattende tema som interesserte anbefales å søke opp i litteraturen og aktuelle nettsteder.

En av de avsluttende workshopene som trakk mange spente tilhørere var ”Remembering Michael White”, hvor fire personer som har levd tett på han delte historier, erfaringer og refleksjoner fra tiden de hadde sammen med Michael. Stephen Madigan er sannsynligvis den av de som har levd tettest på han av disse og kunne fortelle mange personlige historier fra deres tid, samt vise en del private videoklipp, til stor glede for oss alle. Jeff Zimmerman har også lang erfaring sammen med Michael, det samme har ”våre” bautaer innen narrativ terapi, Geir Lundby og Rolf Sundet. Når disse fire fikk fortelle personlige erfaringer, historier og felles refleksjoner omkring de unike videoklippene som Stephen viste oss ble det en høyst verdig avslutning på de tre meget spennende og givende dagene vi hadde sammen. Disse dagene viste virkelig hvordan hans tanker, ideer og historier lever i beste velgående, og hvordan vi alle motiveres til å videreutvikle og fortsatt skape nye, meningsfulle og levende historier. Jeg tror ikke det var mange av oss som delte David Epston sin bekymring for narrativ terapi og praksis sin fremtid etter dette.

Fire bautaer innenfor narrativ terapi og praksis, fra venstre sitter Jeff Zimmerman, Geir Lundby, Rolf Sundet og Stephen Madigan.

jahn.fredrik.holthe@gmail.com

Dimitrij Kielland Samoilow er født og oppvokst i Tyskland, men har bodd i Norge siden 1993. Han er utdannet psykolog fra NTNU og er psykologspesialist med -psykologi. Han er også en av de første utdannede veiledere i EFT (emosjonsfokuset terapi) i Norge og utdanner seg nå til -parterapi Norge som i samarbeid med ICEEFT (International Centre

utdanning i EFT i Norge. Dimitrij har skrevet boken Tryggere barndom sammen med Jon Middelborg etter å ha gjennomført et metodeutviklingsprosjekt i familievernet. Boken gir et behandlingsperspektiv på arbeid med vold i

med vold.

Han har også skrevet boken Kunsten og elske- ni nøkler til det gode samlivet. Boken bygger på emosjonsfokuset parterapi. I boken følger leseren et par gjennom de ni stegene i terapiprosessen og blir kjent med essensen i det som skaper endring for par: Ni nøkler til å bryte ut av negative mønstre og bevare intimitet og nærhet gjennom mange år.

Yvonne Severinsen er fra Tønsberg. Hun er utdannet psykolog fra NTNU siden 2001 og er spesialist i un har arbeidet mange år i spesialisthelsetjenesten, bl.a. ved psykoseteam, akuttpost og allmennpoliklinikk. Har siden 2007 kombinert lederstilling med klinisk arbeid og er nå leder ved Homansbyen familievernkontor. Hun sitter i fag-gruppen som er ansvarlig for IAPs toårige fordypings-program og er gruppeveileder for psykologer i voksenspesialisering. Underviser psykologistudenter på UiO i emnet -åring utdanning som EFT terapeut sammen med Dimitrij.

En smakebit fra Systemisk kafé, Litteraturhuset - november 2016

ved Jarle Svardal

Dimitrij Samoilow

intervjues av Yvonne Severinsen

Vel 60 betalende fant veien til Litteraturhuset denne regnfulle og hustrige høstkvelen for å høre Dimitrij Samoilow bli intervjuet av Yvonne Severinsen om hans reise i Emosjonsfokuset terapi og om boken «Kunsten å elske» som kom ut i 2015. Kristin Breda fra styret i NFFT introduserte hovedpersonene som hadde inntatt podiet.

Dimitrij gir uttrykk for at han er glad det er Yvonne som har fått oppdraget med å intervju ham, slik at hun kan være hans «trygge base».

«Jeg kjenner meg ganske nervøs og spent ... vi sitter jo her foran et stort publikum. Men det hjelper å minne seg på at familierapeuter stort sett veldig vennlige folk».

- Reisemetaforen er jo fin, sier Yvonne ...
«Hvordan kom det seg at du hoppet på dette «EFT-toget»?

Dimitrij forteller om starten på daværende Østensjø familievernkontor, for ca. 10 år siden. Han tenkte at han skulle bli kjempegod til å jobbe med par. «Jeg trodde jo at det skulle bli en lett sak. For jeg hadde jobbet i psykiatrien og rusfeltet før ...»

Men det viste seg at det ikke var så lett som først antatt. Dimitrij beskriver sin første parterapi. Han hadde forberedt seg godt og tenkt ut alt han skulle si. Dette var en sak hvor mannen hadde vært utro og kona hadde nettopp oppdaget det. Hun var i oppløsning og han ble mer og mer stum og taus med korte og mutte kommentarer på hennes klager. Jeg fikk ikke inn så mange ord, sier Dimitrij. «Jeg satt der og sa til slutt: Ja, hvordan kan jeg være til hjelp for dere da? Så sa hun «ja, du kan åpenbart ikke det» ... Så det var den timen - og de kom heller ikke tilbake».

Neste terapi syntes Dimitrij gikk bedre. «Jeg stilte «Mirakelspørsmålet» ... Mannen var vennlig og svarte på disse spørsmålene. Kvinnen svarte også på spørsmålene ... og jeg tenkte jeg var en kjempeflink terapeut, men så reiste mannen seg plutselig og gikk ut ... Jeg satt der og lurte på hva som skjedde nå? Så jeg gikk ut på venterommet der han

satt. Han sa: «Vet du, egentlig kom jeg hit i dag for å finne ut hvordan jeg skal skille meg fra kona ...».

«De fleste familieterapeuter tenker vel litt sånn - «learning by doing» ... vi prøver ting, kanskje det går, kanskje det ikke går ... Så da begynte jeg å lete etter modeller. Det finnes ikke så mye som er laget spesielt for par. Det meste er generell familieterapi som man prøver å overføre til parterapi».

Dimitrij begynte å lese Sue Johnsons bok «Creating Connections» og gikk etter hvert på kurs i metoden. Han er nå en av de i Norge som har jobbet mest med EFT.

- Yvonne ville vite hva som gjorde at Dimitrij fortsatte på denne veien og hva som skjedde i møte ham og klientene, hva som ble annerledes.

En ting som skjedde er at klienter ofte synes at det er utrolig relevant når man begynner å snakke med dem om tilknytningsbehov, hva de fanges i sammen og hva slags følelser som blir aktivert. De opplever gjerne at vi snakker om hva det egentlig handler om. De føler seg forstått.

Det andre har kanskje noe med at jeg er tysk, sier Dimitrij, en som liker regler, kart og steg. EFT er et kart over hva som skjer i en terapi. Han selv begynte å bli mer tålmodig og likte klientene bedre.

- Yvonne ber han utdype hva det er ved EFT som har gjort han til en rausere og mer tålmodig terapeut.

Dimitrij sier han tror det samme skjer med terapeuten som med paret - når de er fanget i sine konflikter så er det bare reaktive følelser i rommet, og de er ikke så veldig sympatiske. Men hvis du klarer å hjelpe folk mer ned i sine sårbare følelser så oppdager de noe som er elskverdig og som er ganske menneskelig - det gjør det lettere å like folk ... «Jeg føler meg nærmere dem ettersom paret kommer nærmere hverandre».

Dimitrij forteller om hvordan Leslie Greenberg og Susan Johnson utviklet EFT og i korte trekk de sentrale elementene, om grunnforståelsen, konfliktmønstrene, og det å gjenopprette trygg tilknytning i parrelasjonen.

Deretter penser Yvonne inn på boken Dimitrij har skrevet og om forskningen på voksen tilknytning som er en viktig del av teorigrunnlaget. Dimitrij forklarer at han måtte sette seg inn i dette som er et stort men ungt forskningsfelt. Det var i 1987 Phillip Shaver begynte å forske på voksen tilknytning og om man kunne finne disse tilknytningsmønstrene som man finner mellom foreldre barn.

- Det er jo så mye snakk om tilknytningsstiler, sier Yvonne. Det er lett å bli fanget i de tilknytningsboksene, som unnvikende eller som engstelig. «Men du skriver om dette på en måte som gir mye grunn til optimisme».

Dimitrij tenker at tilknytning i EFT ikke brukes så deterministisk. Du kan ha ulike tilknytningsstiler til ulike personer. Du har et mangfold av stiler som kan aktiveres i ulike sammenhenger. De fleste har noen gode tilknytningserfaringer. Så hvis man klarer å aktivere noen av disse sammen med partneren, så kommer de ganske fort «online».

Tilknytning handler mer om relasjon enn person. Den kan skifte og være ulik i ulike relasjoner. Det er heller ikke sånn at du er enten unnvikende, pågående eller trygg. Du er mer eller mindre engstelig i forhold til andre mennesker eller mer eller mindre unnvikende. Men så vil det alltid oppstå mønstre - og man kan polariseres ut fra sine mønstre. Det er et

optimistisk syn på endring. At trygg tilknytning kan erverves i parforhold. «For terapeuter er det fantastisk at man kan endre folks tilknytningsstil». Det vil si det er jo paret selv som gjør det - korrigerer han seg selv.

- Yvonne kommer inn på åpenheten i boken om det å være homofil og tilknytning i forhold til kjønn og legning.

Dimitrij forklarer at boken jo heter «Kunsten å elske» og at Erich Fromm har skrevet en bok med samme tittel. «Når jeg leste den så sluttet jeg å lese fordi jeg ble så irritert på han fordi han sier om homofile menn eller lesbiske kvinner at de egentlig aldri kan elske ordentlig ... Jeg syns jo vi elsker ordentlig ... For jeg er homofil og vet jo ut fra meg selv og homser og lesber jeg kjenner at de elsker ...».

- Det er noe med forskningens språk og det å bli fanget i kategorier, sier Yvonne - men når man overfører det til praksis blir det ofte smalt - og trangt.

Det blir kanskje et uløst spørsmål når man ser et par i terapi så er det vanligvis kvinnen som er mest pågående og mannen som er mest unnvikende, sier Dimitrij. Man lurer på om dette endrer seg dess mer likestilte kjønnene blir. Men så har man undersøkt blant lesbiske og homofile par og det viser seg at de havner i akkurat de samme mønstrene, der én blir pågående og én blir unnvikende, selv om kjønnnet er ute av bildet. «Når man forsker på tilknytningsstiler finner man plutselig ikke kjønnsforskjeller lenger ... Så ikke alt er besvart».

Om EFT sin plass i familierapien og systemisk teori sier Dimitrij at han tenker at det i aller høyeste grad er en systemisk terapi. «Kanskje litt farlig å si, men kanskje mer enn narrativ terapi og språkssystemisk terapi ...». Mye av tankegodset er tatt fra strategisk og strukturell familierapi, sier han. Den måten å kartlegge mønstre på er ganske klassisk strategisk terapi. Bruk av prosess i rommet her og nå, enactment, det å iscenesette ting er klassisk strukturell familierapi. Så er det satt på moderne emosjonsteori og en forståelse av hvordan følelser overtar, styrer og organiserer samspillet - «noe som ikke har vært så mye plass til i familierapifeltet». Det er mange som puster lettet ut fordi det endelig er lov å snakke om følelser igjen, hevder Dimitrij. «Men jeg tenker at det er en systemisk terapi og jeg liker at det er en integrativ terapimodell, og jeg føler at jeg har bruk for alt jeg har lært gjennom familierapi. Dimitrij gir uttrykk for at han er veldig glad for at han har lært seg LØFT, Narrativ-, Strategisk- og Strukturell terapi fordi hvis man skal gå inn i sine såreste følelser så trenger man mye støtte og anerkjennelse - og alt dette har vi god trening på gjennom å ha lært de familierapeutiske retningene.

«Det som kanskje er forskjellen for meg er at i familierapi har mye av tenkningen vært at vår jobb er å knekke systemet og deretter trekke oss ut, og så finner systemet en ny måte å være organisert på, og alt blir forhåpentligvis bedre ...» Noen av de språkssystemiske retningene snakker ikke så mye om endringsideer ... men å lage rom for at folk kan vokse selv, sier Dimitrij. Mens EFT har en retning. Man vet hvor man vil med paret.

- Så vi er litt tilbake igjen til terapeuten som ekspert, sier Yvonne og lurer på om EFT er ganske normativ?

Jo - tilknytningsteori er normativ, sier Dimitrij og forteller at Sue Johnson sier at det er som å ta Air-Canada - du vet når den går og når den lander og hvor den flyr... «Jeg tror ikke det er helt sånn, men ... den har en klar retning og vi vet hvor den går. Du leder en del mer. Du strukturerer ganske mye i samtalen».

- Yvonne kommer inn på Greenbergs opptatthet av «change with emotions»

Dimitrij forklarer at hvis du klarer å få paret til å være i kontakt med sin sårbarhet og sin redsel, «la oss si at jeg har blitt vant til at jeg kommer bare til å bli avvist hvis jeg viser meg sårbar for deg. Når jeg blir sårbar i terapirommet og terapeuten hjelper meg med å få kontakt med mine underliggende følelser, min skam og alle stedene hvor jeg føler meg svak, liten og utilstrekkelig ... og i de øyeblikkene hvor jeg vet at du ser det blir jeg også redd for hva som kommer til å skje. Da vil terapeuten oppfordre meg til å ta sjansen til å gå til deg med det». «Hvis vi var et par i terapi nå», sier Dimitrij henvendt til Yvonne, «så ville terapeuten sagt: kan du snakke med Yvonne om hvor skummelt det er og hvor redd du blir for at hun ikke skal like det du føler akkurat nå, at hun ikke kommer til å like deg når du er så svak ... og at du kanskje ikke er bra nok mann for henne. Kan du si til henne hvor skummelt det er for deg å la henne se det? Så kan jeg (mannen) si – det føles utrolig skummelt - og hvis vi er mørna nok i terapi kommer vi til å «smelte» - vi blir berørt - og kanskje begynner vi å gråte ... og du kommer til å akseptere mine følelser ...»

Det er en bit i denne parterapimodellen som endrer følelser ... det blir en korrigerende emosjonell erfaring. Det andre som endrer følelser er at du får hjelp til å faktisk kjenne dine følelser - til å bli ordentlig kjent med dem. Og da vil følelsene kunne fortelle deg noe om hva du trenger. Og i det øyeblikket du klarer å si noe om hva du faktisk trenger av din partner så oppstår det nye følelser - en følelse av at «kanskje jeg fortjener dette» - noe som gjør at man kan ta inn en del av seg selv som man ikke har turt å se på. Plutselig kan de definere seg selv annerledes. Målet er å være i sin sårbarhet og bli kjent med hva man trenger, og be om dette.

- Nå snakker vi om par - og så bruker vi stadig begrepet familieterapi, sier Yvonne. «Hvor blir det av resten familien?»

Det har vært en del av kritikken mot EFT, sier Dimitrij. Det er et problem i tilknytnings-teorien at den er veldig dyadisk. Han mener det er viktig å ha en utdanning som familie-terapeut også for ikke å glemme at det er et større system man går inn i. Det er mange tilknytningsrelasjoner i et system. Og det går an å bruke EFT med familier.. og det blir gjort, sier han. Sue Johnsen holder på å utvikle en familieterapimodell hvor man bruker noe av det samme, men da med fokus på tilknytningen mellom barna og de voksne.

Om veien videre herfra forteller Dimitrij at han skal forlate familievernnet og jobbe som privat-praktiserende psykolog. Dessuten er han bedt inn av ICEEFT, organisasjonen som sertifiserer EFT-terapeuter, til å bli trener for Norge.

Kvelden på Litteraturhuset ble avsluttet med spørsmål og kommentarer fra et engasjert publikum, før alle tuslet ut i kveldsmørket. Det hadde sluttet å regne.

jarle.svardal@gmail.com

NB! Neste Systemiske kafé 1. mars: Anne Øfsti i samtale med forfatterne Helene Uri og Nina Lykke – på Litteraturhuset i Oslo. Se www.nfft.no

John Shotter til minne.

Enda en velkjent person innenfor vårt fagmiljø har gått bort.
John Shotter døde av kreft i begynnelsen av desember 2016, 78 år gammel.

Shotter hadde hovedinnlegget i plenum under NFFTs årskonferanse på Vetre i 2015 og vi tar med noen av hans ord fra konferansen (gjengitt i Metaforum 2-2015,):

Mennesker er ikke maskiner, de er levende vesener – og lever i flytende og bevegelige relasjoner til og med andre og annet (othernesses) i sine omgivelser. Vi må ikke la vår forutforståelse (pre-conceptions) – vår bakgrunns organiserende prinsipper – gjøre vold på det vi faktisk observerer her og nå. Oppgaven er å skape mening av virkeligheten slik den er, heller enn slik vi tenker den burde være. Vi må ikke henfalle til utopiske drømmer.

John Shotter var professor emeritus i kommunikasjon fra University of New Hampshire, USA. Forsker tilknyttet London School of Economics, ved London Centre for Philosophy of Natural and Social Science. Han er internasjonalt kjent som en av bidragsyterne til sosial-konstruksjonistisk tenkning, og for sitt fokus på praksis fremfor teori. Han er også forfatter av en lang rekke publikasjoner. John Shotter hadde et nært samarbeid med flere i det norske fagmiljøet og spesielt med professor Tom Andersen.

Vi viser forøvrig til Obituary ved hans venn Michael Billig i The Guardian 29 des. 2016.

Metaforumredaksjonen

Ord fra en aldrende helt om en annen - Gjensidig forsterkning.

Et eksempel til etterfølgelse.

Det lyriske hjørnet:

LEAVING THE TABLE

I'm leaving the table
I'm out of the game
I don't know the people
In your picture frame
If I ever loved you or no, no
It's a crying shame if I ever loved you
If I knew your name

You don't need a lawyer
I'm not making a claim
You don't need to surrender
I'm not taking aim

I don't need a lover, no, no
The wretched beast is tame
I don't need a lover
So blow out the flame

There's nobody missing
There is no reward
Little by little
We're cutting the cord
We're spending the treasure, oh, no, no
That love cannot afford
I know you can feel it
The sweetness restored

I don't need a reason
For what I became
I've got these excuses
They're tired and lame
I don't need a pardon, no, no, no, no, no
There's no one left to blame
I'm leaving the table
I'm out of the game

I'm leaving the table
I'm out of the game

Leonard Cohen (1956-2016)

SYSTEMISK QUIZ

1. Hvor bor David Epston?
2. Hvem har skrevet boken «Mellom ordene»? (2 forfattere)
3. Hvor skal neste nordiske kongress i familierapi foregå?
4. Under hvilken etat er de offentlige familievernkontorene organisert?
5. Hvilken filosof sa: "Grensene for mitt språk er grensene for min verden".
6. Hvor var overnevnte fra?
7. Hvor i Norge hadde overnevnte et tilholdssted?
8. Hvem har skrevet boken: «Si at vi har hele dagen»?
9. Hva er STOK betegnelse for?
10. Hvem var NFFTs leder før nåværende Pelle Slagsvold?

Svar på nest siste side

Ta en pause

Carles Rennie Macintosh

**Nordisk Kongress i familieterapi 2017:
MEETING IN THE MIDDLE
Family Therapy: Pathways Towards Reconciliation.**

Call for Abstracts for the 11th Nordic Family Therapy Congress

MEETING IN THE MIDDLE

Family Therapy: Pathways Towards Reconciliation 31.05 – 03.06.2017

With pleasure we invite Nordic family therapists to submit abstracts to present their methods, ideas, research and theoretical contemplations or poster displays. Abstracts need to be submitted via the congress website, before the deadline stated on the homepage.

Deadline is 31th of January 2017. Do not wait until the deadline to submit!

Please submit your abstract **online here below**. The chairman of the scientific committee Helga Tordardottir distributes the abstracts to the members of the scientific committee who then will review the abstracts. The Scientific Committee of the congress has representatives in all Nordic countries.

Please start by:

The name of the workshop

The name(s) of the Author(s) of the workshop

Working institution of the Author(s)

E-mail adress of the Author(s)

Please send a photo of the Author(s)

LANGUAGE

The official language of the congress is English. All abstract submissions and presentations are to be in English.

For mer informasjon se: Fokus på familiens facebooksider eller gå inn via NFFTs nettsider www.nfft.no - Lenker - Nordiske foreninger.

FFF: <http://www.fjolskyldumedferd.org> / fff@fjolskyldumedferd.org

Oppdaterte WORKSHOPS - Årskonferansen Vetre 2017

Torsdag 09.02. kl 14.00-16.00

VIKTIGHETEN AV FAMILIEFOKUS I RUSBEHANDLING

Gunvor Grødem Aamodt Klin.barnevern/ Master i Familierapi, Rogaland A-senter

Anne Schanche Selbekk. Sosiolog og PhD.kandidat. Rogaland A-senter.

FAMILIETERAPI PÅ SYKEHUSET – ER DET MULIG?

Einar Egenæs Ledende klinisk sosionom, Barne- og ungdomsklinikken, Barneavdeling for nevrofag, Seksjon for psykosomatikk og CL-barnepsykiatri, Rikshospitalet, Oslo universitetssykehus HF

«SAMARBEIDENDE PRAKSIS I TERAPI» - FLERE MULIGE MÅTER Å VÆRE I PROFESJONELLE SAMTALER OG MØTER PÅ.

Marianne Kromann Fredriksen - Student VID/Taos Institute

SAMLIVSTILTAK OG GODE VERKTØY FOR FORELDRE

Foredrag/sang: **Lars-Ole Gjermundbo** Familierapeut, Senter for familie og samliv, Modum Bad
Tangenter: Stian Tveit

STEMMER FRÅ TERAPIROMMET – OM FORELDREERFARINGAR I MØTE MED EIT

FAMILIETERAPEUTISK TEAM VED PSYKISK HELSEVERN FOR BARN OG UNGE

Svein Dag Svendsen, Familierapeut, Klinik for barn og unge, Helse Møre og Romsdal HF

Elen Silseth Tømmerbakk, familierapeut, bup Volda

Fredag 10.02. kl 09.00-11.30

SAMTALER MED SEG SELV I MØTE MED DEN ANDRE.

April Holten, Pedagog, Diakon og Familierapeut med master i familierapi og systemisk praksis
Homansbyen familievernkontor, Oslo og Samtalerommet, Hamar (privat praksis)

FLERFAMILIEGRUPPE FOR BARN MED KOMPLEKSE TRAUMER – ARBEIDSMETODE, TEORETISK BAKGRUNN OG OPPLEVD NYTTEVERDI FOR FORESATTE OG BARN

Hilde Gunn Jensen – Familierapeut

Linda Severinsen - Psykolog

Rune Zahl-Olsen – Familierapeut og Forsker

Familieteamet, ABUP Kristiansand

HOLD MEG, SLIPP MEG – SAMTALER FOR SAMHØRIGHET. ET KURS FOR TENÅRINGSFAMILIER

Chris Knill: cand.ped.spec, sertifisert EFT terapeut, Psykisk helsetjeneste for barn og unge, Nesodden

Silvia Thorud: psykolog, barnevernet, Nesodden

HVORDAN DRIVE FAMILIETERAPI I MOTVINN? EN WORKSHOP OM Å JOBBE FAMILIETERAPEUTISK I ET INDIVIDORIENTERT SYSTEM.

Randi Skjerve, Psykologspesialist, med flere fra familieteamet på Blå Kors Poliklinikk, Oslo

FAMILIERÅD

Astrid Flackè, Inger Lise Nygård, Halvor de Flon

Alle er høyskolelektorer ved VID vitenskapelige høyskole (tidligere Diakonhjemmet)

For utfyllende abstracts – se www.nfft.no

Heidelberg University Hospital

International Systemic Research Conference 2017

«Linking Systemic Research and Practice»

A conference that brings together senior and junior researchers with psychotherapists, health professionals, social workers, teachers, organizational consultants and managers, politicians and social activists.

Bodies and relationships: Neurobiology in families • Across the fence: In dialogue with Buddhism, logics and psychoanalysis • Political-societal conflicts and

Core Topics

their resolutions • Refugees: Their hopes, traumas and resources • Modern organizations and their managers • Healthy workplaces: How to survive modern jobs

Susan McDaniel,
Peter Fonagy, Eia Asen,
Bruce Wampold, Paul Knekt,
Mona Fishbane

Keynote Speakers

William Pinsof, Sheila McNamee,
Leslie Greenberg, Sandra Stith,
Renos Papadopoulos,
among others

March 8 – 11, 2017

Neue Universität, Grabengasse 3 – 5,
69117 Heidelberg

Online Registration

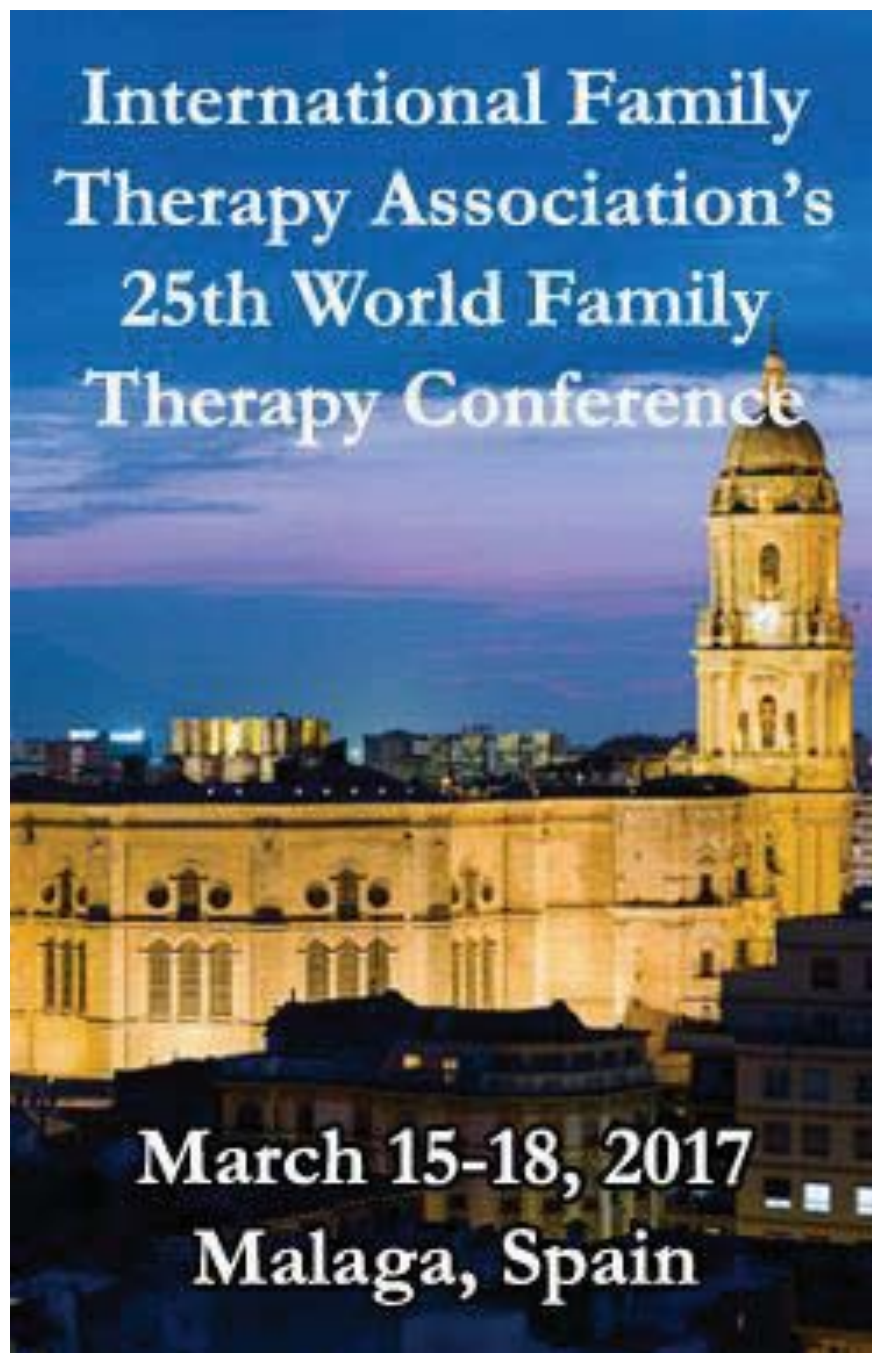
For more details see www.systemisch-forschen.de
Contact us at isr.2017@med.uni-heidelberg.de

Host

Jochen Schweitzer & Matthias Ochs
Institute of Medical Psychology,
Heidelberg University Hospital,
Bergheimer Str. 20,
69115 Heidelberg, Germany

2017 World Family Therapy Congress - Málaga, Spain

<https://www.ifta>

[ifta-familytherapy.org /Conferences](https://www.ifta-familytherapy.org/Conferences)

html-congress.orgnfo@ifta-congress.org

📖 NYE BØKER:

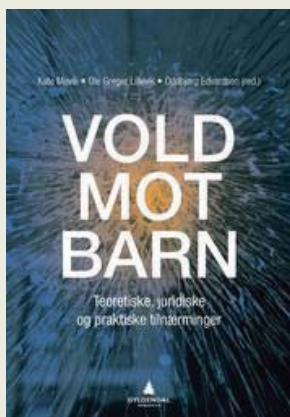
Redaksjonen kan ikke omtale alle bøkene vi får til gjennomsyn. Den som ønsker å anmelde en av bøkene her får den til odel og eie.

Licentia forlag 2016
Oddny Rød

Tastetrykk @ En bok om internett og sosiale medier i et relasjonsperspektiv.

Om utfordringer internett og sosiale medier kan ha i parforhold. Belyser sosiale mediers funksjon og rolle i mange menneskers liv. I boks første del er hovedfokus de utfordringer internett og sosiale medier kan ha i parforhold. I den andre delen belyser forfatteren sosiale mediers funksjon og rolle i mange menneskers liv. Videre beskrives flere temaer som omhandler par, blant annet nettdating og cybersex. Videre settes søkelys på internett og sosiale medier i familier med små og store barn, samt digital mobbing og online partnervold. Det er også et kapittel om nettavhengighet, samt et kapittel som omhandler hvordan man kan finne balanse i en digital hverdag.

Gyldendal 2016

Teoretiske, juridiske og praktiske tilnærminger.

Kate Mevik, Ole Greger Lillevik, Oddbjørg Edvardsen

Denne boken presenterer en bred kunnskap om vold mot barn. Boken er aktuell for alle som omgås og arbeider med barn. Den er videre relevant for studenter ved for eksempel helse- og sosialutdanningene, lærer- og barnehagelærerutdanningene og politiutdanningen, på både bachelor- og masternivå.

Fagbokforlaget 2016

"Miljøterapi" Prinsipper, perspektiver og praksis

Alicja Olkowska og Berit Landmark (red.)

Hva er god miljøterapi?
Hva gjør miljøterapi til terapi?
Hvilke prinsipper ligger til grunn og hvilke perspektiver er viktige å ha med seg inn i det praktiske miljøterapeutiske arbeidet?
I denne boken rettes oppmerksomheten mot miljøterapi som en egen form for terapi. Både etablert kunnskap på feltet, nye ideer og sammenhengen mellom disse presenteres og diskuteres av fagfolk og unge mennesker med egne erfaringer fra opphold i barneverninstitusjoner og institusjoner innen psykisk helsevern.
Et sentralt element gjennom hele boken er refleksjoner rundt hva som kan skje i mellom-menneskelige møter i ulike miljøterapeutiske kontekster og hvordan betydningsfulle endringsprosesser kan skapes.

Gyldendal 2016

"Lev godt med sykdom" Torkil Berge, Elin Fjerstad

Denne boken gir deg mentale verktøy for selvhjelp. Når vi blir syke, trenger vi sterke mentale muskler. Vi kan ikke tenke oss friske, men vi kan tenke oss sterke og verdige. Da kan vi bedre stå opp mot plagene og problemene som følger i kjølvannet av sykdom.

Gyldendal Akademisk 2016

Hva skal vi med menneskerettigheter? Betydningen av menneskerettigheter i helse- og sosialfaglig arbeid

**Elisabeth Gording Stang
og Nora Sveaass**

Profesjonsutøvere innenfor det helse- og sosialfaglige feltet utfører en rekke oppgaver som har betydning for ivaretagelsen av menneskerettigheter. Men det kan være krevende å få tak på hva menneskerettigheter egentlig er. Hvordan skal man forholde seg til dem, og hvordan kan de ses på som verktøy i det daglige arbeidet? Dette ønsker forfatterne å gi noen svar på.

Gyldendal 2016

Hjelp ditt engstelige barn En foreldreveileder

Ronald M. Rapee, Ann Wignall, Susan H. Spence, Vanessa Cobham og Heidi Lyneham,
Alle tilknyttet fire ulike universiteter i Australia.

I denne boken kan du lese om noen av de vanlige formene for angst hos barn. Du vil få økt innsikt i problemet, og du lærer hvordan du kan hjelpe barnet til å ta kontroll over angsten. Boken leder deg gjennom et strukturert forløp av aktiviteter som bidrar til å lære barnet å mestre angsten.

Alt hentet fra forlagenes omtaler. Red.

Nye Bøker:

Gyldendal 2016

Nytt opplag

med nye og oppdaterte bidrag.

Barn og unge i psykoterapi

Bind 1 og 2

Hanne Haavind, Haldor Øvreide

Bidragstyttere:

Mette Bengtson, Anne Lothe Brunstad,
Reidun Hafstad, Kirsti R. Haaland,
Hanne Haavind, Astri Lindberg, Tori Mauseth,
Rigmor Grette Moe, Vibeke Moe,
Magne Mæhle, Marte Nilsson, Lars Smith,
Birgit Svendsen, Anne Syverstad,
Vigdís Wie Torsteinsson, Anett Apeland, Are Evang,
Bjørn Grova, Susan Hart,
Marina Hvitstendahl, Trine K. Jensen,
Svein Mossige, Cecilie Fronth Nyhus,
Rolf Sundet, Helene Trana.

Kapitlene er fordelt i to bind, og i begge bind finnes kapitler som gir innføring i de ganske så ulike *format* som brukes for å organisere og presentere behandlingen. Mens andre kapitler utdyper *metodiske fremgangsmåter* i selve behandlingsforløpet slik dette er en form for samarbeid som er rettet mot et mål og strekker seg over tid.

Gyldendal 2016

"Lev godt med sykdom"

Torkil Berge, Elin Fjerstad

Denne boken gir deg mentale verktøy for selvhjelp. Når vi blir syke, trenger vi sterke mentale muskler. Vi kan ikke tenke oss friske, men vi kan tenke oss sterke og verdige. Da kan vi bedre stå opp mot plagene og problemene som følger i kjølvannet av sykdom.

Bli bokanmelder.

Kontakt redaksjonen:

kariyk@online.no

Forskningskontakt

Norsk forening for familierapi

Det gjøres mye interessant og viktig forskning innen familierapifeltet. Det finnes imidlertid pr. dags dato ikke en samlet oversikt over dette. Norsk forening for familierapi (NFFT) vil derfor tilby foreningens medlemmer en bred oversikt over forskningsfeltet i Norge og verden for øvrig på våre hjemmesider:

<http://www.nfft.no>

På hjemmesiden vil vi derfor bidra med informasjon om aktuelle forskningsprosjekter fra fagfeltet, det vil si både store og små forskningsprosjekter og forskningsoppsummeringer.

Vi vil også ha linker til Ph.d.- og masteroppgaver fra ulike utdanningsinstitusjoner. I tillegg vil vi legge ut linker til sentrale nasjonale og internasjonale forskningsmiljøer innen familierapifeltet.

NFFTs forskningskontakter er Lennart Lorås og Camilla Jensen Oanes, som kan kontaktes dersom noen trenger hjelp til å settes i forbindelse med ulike forskningsmiljø, spørsmål om forskning/forskningsprosjekter generelt og/eller info om relevant forskning som bør presenteres på NFFTs hjemmeside.

Kontaktinfo:

Lennart:

lennart.loraas@nfft.no

Camilla:

camilla.jensen.oanes@nfft.no

INNHold:

METAFORUM 2-2017

FASTE SPALTER:

Foreningsinfo	2
Redaksjonens røst	3
Styrets side: Pelle Slagsvold	4
Det lyriske hjørnet	33
Ris og ros	-
Kryssord / quiz	33
Nye bøker	38-39

ARTIKLER, REPORTASJER OG REFERATER

Fra Gamle Logen 2016

«En verden i forandring ... »:

- Abid Q. Raja og Nora Bateson
Ved Tonje Anine Løff 5
- Safia Haase og Arild Aambø
Ved Jarle Svardal 13

«De levende historiers selskap»

Fra narrativ konferanse i Trondheim

Ved Jahn-Fredrik Holthe 22

Fra systemisk kafe Oslo

Dimitrij Samoilow

Ved Jarle Svardal 26

John Shotter - Til minne

32

Årsmøte 2017:

- Workshop oversikt: 35

Svar på QUIZ

1. New Zealand
2. Per Jensen og Inger Ulleberg (2011)
3. Island
4. BUFetat
5. Ludwig Josef Johann Wittgenstein
6. Østerrike
7. Skjolden i Sogn og Fjordane
8. Anne Kyoung Sook Ørst (2014)
9. Dansk forening for familierapi.
10. Marianne Ble.

Avsender:
NFFT: Norsk forening
for familierapi
Postboks 51
2011 STRØMMEN

NFFTs årskonferanse og generalforsamling 9. og 10. februar 2017 - Vettre i Asker

Familieterapi i en ny tid - kunsten å møtes.

Om Psykiatri, diagnoser og systemisk arbeid.

Bilde: Roger Ask Simonsen

Hovedforelesere:

- **Johan Sundelin.**

Ph.D., leg. psykolog, leg. psykoterapeut og psykoterapiveileder.

"Familieterapeutisk arbeid i en diagnostisk kontekst"

- **Tor Johan Ekeland.**

Dr. philos, professor i psykologi ved Høgskulen i Volda.

"Terapi i nyliberal kontekst – utfordringer for familierapien"

Begge foreleserne er velkjente foredragsholdere innenfor familierapifeltet og virksomme som klinikere, veiledere, undervisere og forskere.

De har begge skrevet og bidratt til flere fagbøker og har en rekke publikasjoner bak seg, bl.a. i Fokus på familien.

Påmelding via www.nfft.no

(Kun for medlemmer av NFFT)

Følg med på NFFTs hjemmeside

Norsk forening for familierapi

Hele invitasjonen var vedlagt forrige nummer av Metaforum